

LAMMIN SÄÄSTÖPANKKI

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2017

Yritys- ja yhteisötunnus: 0197794-8
Postiosoite: Hämeenkatu 14, 05800
HYVINKÄÄ
Käyntiosoite: Hämeenkatu 14,
Hyvinkää
Kotipaikka: Hämeenlinna

SISÄLLYSLUETTELO

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2017

Sisällys

Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2017	1
Pankin liiketoiminta	4
Tulos	5
Tase	7
Vakavaraisuuden hallinta	12
Riskienhallinta	15
Hallinto ja henkilöstö	23
Yhteiskuntavastuu	26
Olellaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen	26
Liiketoiminnan kehitys vuonna 2018	26
Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä	27
Tunnuslukujen laskentakaavat	28
Tilinpäätös	29
Lammin Säästöpankin tuloslaskelma	29
Lammin Säästöpankin tase	30
Lammin Säästöpankin rahoituslaskelma	31
Liitetiedot	33
Muutokset luokitteluun ja arvostamiseen liittyen	55
Luettelo tilikauden aikana käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	60
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus	61
Tilinpäätösmerkintä	61

Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2017

Lammin Säästöpankki on itsenäinen säästöpankki, joka on perustettu vuonna 1877. Lammin Säästöpankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja Säästöpankkiryhmään. Vuosi 2017 oli pankin 140. toimintavuosi. Pankki toimii Kanta-Hämeessä ja Keski-Uudellamaalla. Pankin asiakaskunnasta pääosa on yksityisasiakkaita ja pienyrityksiä.

Pankin asiakasmäärä oli tilikauden päättyessä yli 28 900. Pankilla on yhteensä 10 konttoria ja kolme palvelupistettä Kanta-Hämeessä ja Keski-Uudellamaalla.

Lammin Säästöpankin vuoden 2017 liikevoitto oli 2 724 tuhatta euroa.

Säästöpankkiryhmä ja Säästöpankkien yhteenliittymä

Lammin Säästöpankki kuuluu Säästöpankkiryhmään ja Säästöpankkien yhteenliittymään. Pankin tilinpäätös yhdistellään Säästöpankkiryhmän yhdisteltävään tilinpäätökseen.

Säästöpankkiryhmä (jäljempänä myös ”Ryhmä”) on Suomen vanhin pankkiryhmä, joka koostuu Säästöpankkien yhteenliittymän muodostaneista Säästöpankeista, keskusyhteisönä toimivasta Säästöpankkiliitosta sekä Säästöpankkien yhdessä omistamista tytär- ja osakkuusyhtiöistä.

Säästöpankkien yhteenliittymään (jäljempänä myös ”Yhteenliittymä”) kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat Yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 Säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy. Säästöpankkien yhteenliittymän toiminta käynnistettiin 31.12.2014. Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien Säästöpankkien perustama Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sai Euroopan Keskuspankin myöntämän kiinnitysluottopankin toimiluvan maaliskuussa 2016 ja pankin toiminta käynnistettiin välittömästi. Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj vastaa Säästöpankkiryhmässä vakuudellisesta jälleenrahoituksesta tukkumarkkinoilla. Sp-Kiinnitysluottopankki laski lokakuussa 2017 liikkeeseen 500 miljoonan euron asunto-lainavakuudellisen katetun joukkolainan (Covered Bond, CB). Lainalla on Standard & Poor´sin antama luottoluokitus AAA. Sp-Kiinnitysluottopankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja on Säästöpankkiliitto osk:in jäsenluottolaitos maaliskuusta 2016 alkaen. Sen välittäjäpankkeina voi toimia ainoastaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat Säästöpankit.

Säästöpankkiryhmän rakenteesta löytyy lisätietoa sivulta saastopankki.fi/saastopankkiryhma.

Toimintaympäristö

Globaali talousnäkyvä

Vuonna 2017 maailmantalouden kasvu voimistui selvästi. Erityisen myönteistä oli kasvun laaja-alaisuus: maailman 50 suurimmasta taloudesta yksikään ei ollut enää taantumassa. Maailmantalouden keskimääräinen kasvuvauhti nousi 3,5 prosentin tuntumaan. Teollisuusmaat ylsivät noin 2,5 prosentin kasvuun, mikä näkyi työllisyyden merkittävänä paranemisena. Yhdysvalloissa työttömyysaste painui lähelle 4 prosenttia ja euroalueellakin jo selvästi alle 9 prosentin. Myös kehittyvillä markkinoilla talous kehittyi ennako-odotuksia myönteisemmin. Kiinassa kasvu saatiin pidettyä vakaasti hieman alle 7 prosentin tasolla ja Venäjällä sekä Brasiliassa päästiin edellisvuosien taloustaantumien jälkeen uudelleen kasvu-uralle. Kehittyvien talouksien BKT-kasvu vahvistui keskimäärin 4,5 prosentin vaiheille.

Vuoden 2018 alkaessa globaalin talouden suhdannenäkymä on edelleen hyvin positiivinen. Euroopassa yleinen talousluottamus on vahvimmillaan yli 17 vuoteen ja Yhdysvalloissakin kuluttajien luottamus on noussut selvästi finanssikiiriä edeltäneiden huipputasojen yläpuolelle. Ennakoivissa suhdanneindikaattoreissa kesällä 2017 näkyneet oireet saavutetusta suhdannehuipusta alkoivat loppuvuotta kohden helpottaa ja kasvunäkymä kääntyi uudelleen vahvistuvaan suuntaan. Makrotalouden tunnusluvut olivat vuoden 2017 viimeisinä kuukausina systemaattisesti ja laaja-alaisesti odotuksia parempia.

Maailmantalous on ollut jo sen verran pitkään noususuhdanteessa, että joillain talousalueilla tarjontapuolen kapeikot voivat alkaa rajoittaa kasvumahdollisuuksia. Monissa Euroopan maissa, kuten Saksassa ja Ruotsissa, kapasiteetin käyttöaste on jo lähellä tyypillisiä suhdannesykin huipputasoja ja Yhdysvalloissa työttömyys on laskenut ns. luonnollisen työttömyysasteen alapuolella. Presidentti Trumpin veronalennukset todennäköisesti tukevat Yhdysvaltain lyhyen aikavälin kasvua mutta samalla ne myös pahentavat liittovaltion alijäämäongelmaa, josta voi pitkällä aikavälillä tulla kasvua rajoittava tekijä. Kiinassa velkavetoinen, investointeihin perustuva kasvumalli ei enää toimi ja kysyntärakenteen on väistämättä tasapainotuttava enemmän yksityiseen kulutukseen pohjautuvaksi. Rakennemuutos on Kiinassa käynnissä mutta sen hallittuun läpivientiin liittyy riskejä ja kasvuvauhtiin voi matkan varrella tulla odottamattomia kuoppia.

Globaalin talouden suurin epävarmuus liittyy kuitenkin suunnan muutokseen keskuspankkien rahapolitiikassa. Yhdysvaltain keskuspankki FED aloitti verkkaiset ohjaukorkojen nostot jo joulukuussa 2015 mutta nyt nostotahdin odotetaan kiihtyvän. Syksyllä 2017 FED alkoi myös sallia taseensa supistumisen. Euroopan Keskuspankki (EKP) puolittaa arvopaperiostojensa kuukausivolyymiin 30 miljardiin euroon vuoden 2018 alusta lukien. Ostot jatkuvat tällä tasolla ainakin syyskuun 2018 loppuun. Tämän jälkeen EKP:n uskotaan vähitellen irtautuvan määrällisestä elvytyksestä kokonaan ja ensimmäiset koronnostot – mikäli suhdannekuva sen sallii – voisivat tulla ajankohtaiseksi vuoden 2019 jälkipuoliskolla. Rahapolitiikan kiristykseen liittyy aina riski, että kiristykset alkavat liikaa hidastaa kasvua. Nyt riski on poikkeuksellisen suuri, koska keskuspankkien massiivinen elvytys on 2010-luvulla ollut talouskasvun ja omaisuusarvojen nousun ehkä keskeisin ajuri.

Myös poliittiset riskit varjostavat yhä kansainvälisen talouden kehitystä. Länsimaissa poliittinen pirstaloituminen hankaloittaa toimintakykyisten hallitusten muodostamista. Viimeisimpänä esimerkkinä on Saksa, jossa syksyn 2017 vaalien jälkeen enemmistöhallituksen muodostaminen osoittautui vaikeaksi. Samanaikaisesti Euroopassa pitäisi käydä neuvotteluja Ison-Britannian EU-erosta ja toisaalta linjata entistä tiiviimpää integraatiota jäljelle jäävien jäsenmaiden kesken. Kotimaisen mandaatin heikkous voi kuitenkin rajoittaa suurten jäsenmaiden kykyä kehittää EU:ta legitimiä. Yhdysvalloissa Donald Trumpin poikkeuksellinen presidenttiys vaikeuttaa politiikan ennustettavuutta. Toistaiseksi geopoliittisia jännitteitä Yhdysvaltain suhteissa Pohjois-Koreaan, Venäjään tai Lähi-Itään ei ole kyetty liennyttämään – pikemminkin päinvastoin.

Korkoympäristö

Korkotasoa on säilynyt matalana eikä merkittäviä muutoksia ole lähitulevaisuudessa odotettavissa. Vahvasta kasvusta huolimatta myöskään pitkät korot eivät vuonna 2017 juurikaan nousseet. Yhdysvalloissa pitkien ja lyhyiden korkojen ero on viimeisen vuoden aikana melko voimakkaasti supistunut. Loiveneva korkokäyrä voi kertoa huolista, että rahapolitiikan kiristykset johtavat hidastuvaan kasvuun. Myös meillä korkokäyrä on edelleen varsin "lattea", mikä yhdistettynä matalaan perustasoon tuo pankkitoiminnan rahoituskatteelle haasteita. Lisäksi rahoituskatetta raskastavat likviditeetin sääntelyvaateet (LCR maksuvalmiusvaade) ja EKP:n negatiivinen talletuskorko.

Sijoitusmarkkinat

Vuosi 2017 oli sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta hyvä. Globaalin talouden hyvä vire on tukenut yritysten tulospäästöjä. Osakemarkkinoiden volatiliiteetti on pysynyt alhaisena koko vuoden ja sijoittajien luottamus on pysynyt vahvana. Inflaatio on pysynyt olosuhteisiin nähden hyvin alhaisella tasolla. Tämän vuoksi pelättyä korkojen nousua ei koettu korkomarkkinoilla. Keskuspankit ovat edenneet asteittain rahapolitiikan kiristämisen suhteen. Tämä on osaltaan tukenut sijoittajien luottamusta korkomarkkinoilla. Osakkeiden arvostustasot ovat nousseet finanssikriisin jälkeisiin huippuihin ja voimakas yrityslainojen kysyntä on kaventanut riskimarginaaleja yrityslainamarkkinoilla. Vuoden 2017 aikana poliittisten riskien rooli korostui. Muutokset poliittisessa ympäristössä eivät kuitenkaan johtaneet merkittäviin muutoksiin sijoitusmarkkinoilla.

Tuleva vuosi käynnistyy sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta suotuisasti. Vahva talouskasvu tukee sijoitustuottoja ja yritysten näkymät pysyvät hyvänä. Osakkeiden ja yrityslainojen korkea arvostustaso on riskitekijä. Reaalikorkojen voimakas nousu todennäköisesti johtaisi voimakkaisiin liikkeisiin sijoitusmarkkinoilla. Keskuspankkien muutokset rahapolitiikassa ovat aikaisempia vuosia merkittävämmässä roolissa sijoitusmarkkinoiden näkökulmasta.

Suomen taloustilanne

Suomen taloudessa koettiin selvästi odotettua voimakkaampi kasvun käynnistyminen vuoden 2017 alkupuolella. Maailmantalouden imu näkyi viennin selvänä piristymisenä sekä investointien rivakana kasvuna. Vuoden edetessä kasvu hieman tasaantui viennin hiipumisen vuoksi. On mahdollista, että tuotannon kapasiteettirajoitteet alkoivat jo heikentää Suomen kykyä vastata ulkoiseen kysyntään. Myös työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma näytti pahentuneen: Avoimia työpaikkoja oli jopa historiallisen paljon mutta niiden täyttäminen oli vaikeaa. Alkuvuoden kasvun käynnistyksen ansiosta BKT kasvoi vuonna 2017 todennäköisesti jonkin verran yli 3 prosentin vauhtia.

Työllisyys parani vuonna 2017 ripeään BKT-kasvuun nähden yllättävän vähän. Ilmiö on elpymisen alkuvaiheelle kuitenkin melko tyypillistä, sillä yritykset pyrkivät ensi vaiheessa tyydyttämään kasvaneen kysynnän olemassa olevan kapasiteetin tehokkaammalla käytöllä. Työttömyysasteen odotettua hitaampi lasku selittyi myös piilotyöttömyyden vähenemisellä: työtä vailla olevat rohkaistuivat aiempaa aktiivisemmin työnhakuun. Työn tarjonta siis kasvoi ja se näkyy ennen pitkää myös työllisten määrän kasvuna. Työttömyysasteen trendinomainen aleneminen jatkuu 2018.

Vuoden 2017 jälkipuoliskolla koettu kasvun lievä hidastuminen on jäämässä väliaikaiseksi ja talouskehitys on vuoden 2018 alkaessa jälleen paranemassa. Maailmantalouden näkymä on kääntynyt uudelleen valoisampaan suuntaan, joten kansainvälinen talous tarjoaa Suomelle jopa voimistuvaa vetoapua. Samanaikaisesti investointien vahva kasvu helpottaa kapasiteettirajoitteita. Kotitalouksien kulutuskysynnän kannalta talouden perusolosuhteet ovat yhä suosiolliset: kuluttajien luottamus on historiallisen korkea, työllisyys paranee, korot ovat erittäin alhaiset ja ostovoimakin kasvaa inflaation lievästä kiihtymisestä huolimatta. Kotitalouksien velkaantuneisuus alkaa kuitenkin jo muodostua kulutusta rajoittavaksi tekijäksi ja yksityisen kulutuskysynnän kasvu saattaa jonkin verran hidastua vuoden 2017 tasosta. BKT-kasvun odotetaan yltävän 2,5-3 prosentin haarukkaan vuonna 2018.

Suomen talouden pitkän aikavälin kasvupotentiaalin turvaamiseksi työmarkkinoiden, sosiaaliturvan, sosiaali- ja terveystalouden, korkeakoulutuksen, yritystukijärjestelmän sekä verotuksen rakenteellista uudistamista on jatkettava. Päätöksenteko on kuitenkin poliittisesti vaikeaa ja tuloksia syntyy hitaasti. Ikäsidonnaisten hoivamenojen noususta johtuvan kestävyysvajeen vuoksi julkisessa taloudessa ei ole liikkumavaraa hyvästä suhdannetilanteesta huolimatta.

Asuntomarkkinat Suomessa

Asuntokauppaa ohjaavat tekijät (työllisyys, korkotaso ja kuluttajien luottamus) ovat edelleen tukeneet positiivista virettä asuntomarkkinoilla. Tosin positiivinen vire on kohdistunut vuonna 2017 vahvasti uusien asuntojen kauppaan, mikä onkin lisääntynyt lähes 35 prosenttia. Käytettyjen asuntojen kauppamäärä vastaavana aikana ei ole kehittynyt odotusten mukaisesti, vaikka kauppamäärän kasvua onkin ollut noin 2,5 prosenttia. Markkinat eri maantieteellisillä alueilla ovat jatkaneet eriytymistään. Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa ovat olleet vahvassa kasvussa, kun taas Kainuussa, Kymenlaaksossa ja Etelä-Savossa on suunta ollut vastakkainen. Tähän polarisaation vaikuttaa vahvasti väkiluvun ja työllisten määrän kehitys.

Sijoitusasuntokysyntä jatkui alkuvuonna 2017 vahvana huolimatta siitä, että joillakin paikkakunnilla ylitarjonta vuokra-asunnoissa ja vuokrien kehitys suhteessa ansiotulokehitykseen on ollut liian voimakasta. Ylitarjonta johtuu osittain asuntorahastojen aktiivisesta sijoitustoiminnasta.

Useat asiantuntijat viestivät syksyllä sijoitusasuntomarkkinoiden ylikuumenemisestä ja sen riskeistä etenkin, jos sijoittaminen on toteutettu vahvasti velkapääomalla. Tämä hillitsi sijoituskysyntää, mikä vaikutti taas positiivisesti ensiasunnon ostajien mahdollisuuteen löytää itselleen koti. Ensiasunnonostajien määrä on syksystä lähtien lisääntynyt.

Uudisrakentaminen jatkui vuonna 2017 erittäin vahvana runsaasta kysynnästä johtuen. Tosin samanaikaisesti myönnettyjen rakennuslupien määrä lähti laskuun, mikä enteilee rakennusliikkeiden lisääntyvästä varovaisuudesta. Tähän varovaisuuteen on vaikuttamassa sijoitusasuntokysynnän väheneminen sekä Ruotsin (suur-Tukholman) asuntomarkkinoiden markkinaoireilut. Lisäksi vaikuttamassa on hyvällä sijainnilla sijaitsevien tonttien vähäisyys. Tästä johtuen rakennusliikkeet panostavat entistä enemmän täydennysrakentamiskohteiden löytämiseen.

Käytettyjen kerros- ja rivitaloasuntojen hinnat nousivat vuonna 2017 keskimäärin noin 4 prosenttia. Hintojen nousussa oli myös eriytymistä, eli pääkaupunkiseudulla nousua tapahtui noin 4,5 prosenttia ja muualla Suomessa noin 1,5 prosenttia. Ennustamme käytettyjen asuntojen hintojen nousevan koko maassa noin 1-3 prosenttia tänä vuonna. Hintojen nousua hillitsee pienasuntojen kysyntätilanteen normalisoituminen ja lievästi vähentynyt asunto-ostointo.

Pankin liiketoiminta

Lammin Säästöpankin liiketoiminnan kasvu oli hyvää, mutta tuloskehitystä rasitti ennakoitua suurempi kulujen kasvu. Pankki keskittyi vuoden aikana toimintasuunnitelmansa mukaisesti kasvattamaan asiakaskuntaansa ja markkinaosuuttaan. Pankin otto- ja antolainaus sekä rahasto- ja vakuutussäästäminen kasvoivat odotusten mukaisesti.

Lammin Säästöpankki harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta että välittää yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet käsittävät luotto-, sijoitus- ja vakuutus tuotteita.

Välitetyt luotot koostuvat SP-Kiinnitysluottopankki Oyj:n sekä Aktia Hypoteekkipankki Oyj:n kiinnitysluotoista, joiden määrä vuoden 2017 lopussa oli 62,0 miljoonaa euroa. Pankilla on jälleensuvelvoite välittämiinsä kiinnitysluottoihin. Pankki on tilikauden aikana siirtänyt 3,2 miljoonaa euroa luottoja omasta taseestaan Sp-Kiinnitysluottopankille.

Sijoitustuotteina pankin tuotevalikoimaan kuuluvat Sp-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat sijoitusrahastot sekä Nooa Säästöpankin liikkeeseen laskemat indeksilainat. Pankki tarjoaa asiakkailleen myös omaisuudenhoitopalvelua, jossa salkunhoitajana on Sp-Rahastoyhtiö Oy. Varainhoidossa olevien varojen määrä oli vuoden vaihteessa 12,3 miljoonaa euroa. Lisäksi pankki tarjoaa asiakkailleen osakevälityspalveluja.

Vuoden lopussa asiakkailla oli pankin välittämiä rahasto- ja vakuutussäästöjä 103,0 miljoonaa euroa.

Pankin välittämät eläke- ja henkivakuutustuotteet tuottaa säästöpankkien omistama Sp-Henkivakuutus Oy, joka tarjoaa pankin asiakkaille nykyaikaisia ja eri tilanteisiin sopivia vakuutussäästämisen tuotteita. Valikoima sisältää mm. säästö- ja eläkevakuutukset, lainaturvan, kapitalisaatiosopimuksen ja varainhoitovakuutuksen.

Maksujenvälityksessä pankki käyttää Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n maksujenvälitys- ja clearingpalveluja. Säästöpankkien Keskuspankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja sen tehtävänä on myös varmistaa Säästöpankkiryhmän likviditeetti ja tukkuvarainhankinta. Säästöpankkien Keskuspankki hankkii rahoitusta ja operoi Säästöpankkiryhmän puolesta rahamarkkina- ja pääomamarkkinoilla ja hoitaa maksujen selvityksen ja huolehtii myös Ryhmän sisäisestä likviditeetin tasauksesta.

Kiinteistönvälittäjänä toimii säästöpankkien oma kiinteistönvälitysketju, jonka keskusyhtiönä on Sp-Koti Oy. Sp-Koti -ketju toimii franchising-periaatteella, jossa itsenäiset yhtiöt muodostavat pankin kanssa yhteistyössä toimivan valtakunnallisen välittäjäketjun. Kiinteistönvälitystoiminta jatkui vilkkaana ja erityisesti Keski-Uudenmaan alueella. Kanta-Hämeen osalta välitystoimintaa hidasti hieman Sp-Koti -yrittäjän vaihtuminen Hämeenlinnassa, mutta uuden yrittäjän myötä myös Kanta-Hämeen välitystoiminta näytti loppuvuonna piristymisen merkkejä.

Säästöpankit tarjoavat vakuutuksia verkkokaupassa, josta saa tavallisimmat henkilöasiakkaan vahinkovakuutuspalvelut. Vakuutuksenantajana toimii Suomen Vahinkovakuutus Oy.

Lammin Säästöpankille vuosi 2017 oli erityinen. Pankki vietti 140 v. juhluvuottaan ja pankin pitkäaikainen toimitusjohtaja Markku Moilanen siirtyi eläkkeelle ja uusi toimitusjohtaja Lauri Kalpala otti toimitusjohtajan tehtävät vastaan. Toimitusjohtajavaihdoksen yhteydessä pankki päivitti omaa strategiaansa ja toimitusjohtaja uudisti organisaatorakennetta.

Uusi organisaatio astuu voimaan 1.1.2018. Organisaatiouudistuksen myötä pankin liiketoiminta jakautuu henkilöasiakas-, yritysasiakas- ja varallisuudenhoidon liiketoiminta-alueisiin. Samassa yhteydessä pankki muuttaa pankin sisäistä aluejakoa neljästä alueesta kahteen. Uusi aluejako tulee olemaan Häme ja Uusimaa.

Tulos

Lammin Säästöpankin liikevoitto oli 2 724 tuhatta euroa (3 755 tuhatta euroa vuonna 2016). Liikevoitto pieneni edellisestä vuodesta 27,4 prosenttia. Liikevoittoprosentiksi taseen vuosikeskiarvosta muodostui 0,6 prosenttia (0,8). Pankin liiketoiminnan ja tuottojen kasvu oli odotuksien mukaista, mutta ennakoitua suurempi kulujen kasvu pienensi pankin tulosta edellisvuodesta. Liiketuloksen heikkeneminen johtui erityisesti hallintokulujen ja arvonalennustappioiden kasvusta. Hallintokulujen kasvussa suurimpina vaikuttavina erinä olivat IT- ja henkilöstökulut. Myös korkokatteen pieneminen sekä 140 v. juhluvuoteen liittyvät tapahtumat sekä muut markkinoinnilliset toimenpiteet rasittivat edelliseen vuoteen nähden pankin tulosta. Pankin kulu-tuotto -suhde oli 73,4 prosenttia (69,7).

Pankin keskeiset tuloslaskelmaerät ovat kehittyneet kahteen edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

Tuhatta euroa	01-12/2017	01-12/2016	Muutos-% *)	01-12/2015	Muutos-% **)
Korkokate	7 708	8 147	-5,4	7 830	4,0
Nettopalkkiotuotot	4 254	3 546	20,0	3 917	-9,5
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-11	-32	65,7	95	...
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	2 055	137		180	-23,9
Suojauslaskennan nettotulos	-14	-21	-36,8		
Muut tuotot	550	1 154	-52,4	885	30,5
Tuotot yhteensä	14 541	12 931	12,5	12 907	0,2
Henkilöstökulut	-4 183	-3 670	14,0	-3 727	-1,5
Muut hallintokulut	-3 897	-3 299	18,1	-3 409	-3,2
Muut kulut	-2 588	-2 049	26,3	-2 012	1,8
Kulut yhteensä	-10 667	-9 018	18,3	-9 148	-1,4
Kulu-tuotto -suhde	73,36	69,74		70,88	
Arvonlentumistappiot luotoista	-1 053	-158	...	-591	-73,2
Muiden rahoitusvarojen arvonlentumistappiot	-97				
Liikevoitto	2 724	3 755	-27,4	3 168	18,5
Tilikauden voitto	1 661	2 800	-40,7	1 558	79,7
*) Muutos 2017-2016					
**) Muutos 2016-2015					

Pankin korkokatteeksi muodostui 7 708 tuhatta euroa (8 147). Korkokate pieneni 439 tuhannella eurolla edelliseen tilikauteen verrattuna. Korkokatetta vahvistivat suojaavista korkojohdannaisista saadut korot, joiden määrä korkokatteessa oli 2 041 tuhatta euroa (2 398).

Korkotuottojen määrä oli 9 836 tuhatta euroa (10 692), jossa vähennystä edellisvuodesta oli 856 tuhatta euroa. Korkotuotoista merkittävimmän osan muodostivat antolainauksen korkotuotot. Korkokulut olivat 2 128 tuhatta euroa (2 546). Korkokulut vähenivät edelliseen tilikauteen verrattuna 417 tuhatta euroa. Korkokulut koostuivat pääasiassa yleisön talletuksille maksetuista koroista.

Nettopalkkiotuotot olivat 4 254 tuhatta euroa (3 546). Tästä palkkiotuottojen osuus oli 5 053 tuhatta euroa (4 353) ja palkkiokulujen 799 tuhatta euroa (807). Palkkiotuottoihin sisältyy välitetyistä tuotteista saatuja palkkioita yhteensä 1 715 tuhatta euroa (1 358), josta välitetyistä kiinnitysluottopankin luotoista saadut palkkiot olivat 275 tuhatta euroa (98) ja muista välitetyistä tuotteista 1 440 tuhatta euroa (1 260). Välitetyistä kiinnitysluotoista saadut palkkiot sisältyvät edellä esitettyihin lukuihin nettomääräisinä. Muista palkkiotuotoista merkittävimpiä olivat palkkiot antolainauksesta 837 tuhatta euroa (752), palkkiot maksuliikenteestä 1 714 tuhatta euroa (1 505), palkkiot omaisuuden hoidosta ja lainopillisista tehtävistä 360 tuhatta euroa (294) ja palkkiot takauksista 73 tuhatta euroa (68). Palkkiotuottojen kasvuun vaikuttivat esim. hinnoittelumuutokset ja lainaturvavakuutusten myynti. Palkkiokulut pienivät edelliseen vuoteen verrattuna 1,0 prosenttia.

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotoiksi muodostui -11 tuhatta euroa (-32). Erään sisältyi tuloksen kautta käypään arvoon kirjattavien rahoitusvarojen myyntivoittoja ja -tappioita 0

tuhatta euroa (17) sekä näiden realisoitumattomia arvostusvoittoja ja -tappioita -11 tuhatta euroa (-49).

Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 2 055 tuhatta euroa (137). Tästä myyntivoitot- ja tappiot olivat 2 056 tuhatta euroa (137). Erään sisältyy myös käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirrettyjä arvonalentumistappioita -1 tuhatta euroa (0).

Suojauslaskennan nettotulos oli -14 tuhatta euroa (-21). Erä muodostuu käypää arvoa suojaavien korkojohdannaisten ja suojattavien kohteiden käypien arvojen muutosten erotuksesta.

Muut tuotot sisältävät tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista, sijoituskiinteistöjen nettotuotot ja liiketoiminnan muut tuotot, yhteismäärältään 550 tuhatta euroa (1 154). Saadut osingot olivat 189 tuhatta euroa (180), jossa kasvua edellisvuoteen oli 9 tuhatta euroa. Sijoituskiinteistöjen nettotuotoksi muodostui -96 tuhatta euroa (55). Ero, 152 tuhatta euroa, johtui suurelta osin kiinteistöihin kohdistuneista arvonalennuksista ja osittain kohonneista rahoitusvastikkeista. Liiketoiminnan muut tuotot vähenivät 50,3 prosentilla 457 tuhanteen euroon (919). Muutos liiketoiminnan muissa tuotoissa on seurausta vuonna 2016 toteutuneesta kertaluotoisesta tuoterästä, joka liittyi Visa European kauppaan.

Henkilöstökulut muodostuvat palkkakuluista sekä eläke- ja muista henkilösivukuluista. Näiden kulujen kokonaismäärä oli 4 183 tuhatta euroa (3 670), mikä oli 14,0 prosenttia suurempi kuin edellisenä vuonna. Henkilöstökulujen kasvu johtui pääosin palkitsemiskustannusten sekä palkitsemisvarauksen kasvusta mukaan lukien vuonna 2017 pankkiin perustettu henkilöstörahoisto sekä vuoden 2017 aikana päättyneiden työsuhteiden kustannusvaikutuksesta ja toimitusjohtajavaihdokseen liittyvistä kuluista.

Muut hallintokulut kasvoivat 18,1 prosenttia, 3 897 tuhanteen euroon (3 299). Kulujen nousu johtui erityisesti IT-kulujen ja säästöpankkiryhmän sisäisten maksujen kasvusta sekä pankin 140-vuotisjuhluvuodesta johtuneista markkinointi- ja edustuskulujen kasvusta. Muut kulut, 2 588 tuhatta euroa (2 049), käsittävät poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaisten poistojen määrä oli 260 tuhatta euroa (217). Arvonalentumisia omassa käytössä olevien kiinteistöyhteisöjen osakkeista kirjattiin 463 tuhatta euroa (0). Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 1,8 prosenttia, 1 865 tuhanteen euroon (1 832). Muiden kulujen kasvu johtui pääosin pankin kiinteistöihin kohdistuneista arvonalennuksista.

Luotoista ja takauksista kirjattujen arvonalentumistappioiden nettomäärä tilikauden tuloksessa oli 1 053 tuhatta euroa (158), jossa kasvua edellisvuodesta oli 895 tuhatta euroa. Arvonalentumistappioiden bruttomäärä oli 1 207 tuhatta euroa (350). Arvonalentumisten peruutuksia kirjattiin 151 tuhatta euroa (155) ja palautuksia aikaisemmin toteutuneiksi luottotappioiksi kirjatusta saamisista saatiin 4 tuhatta euroa (37).

Pankki valmistautui 1.1.2018 voimaan tulleisiin IFRS9-standardien mukaisiin arvonalennusperiaatteiden käyttöön ottoon suorittamalla toisen vuosipuoliskon aikana perusteellisen tarkastelun luotto- ja kiinteistökantaan. Suoritettu tarkastelu oli osa pankin normaalia riskienhallintaa. Tarkastelun seurauksena pankissa tehtiin edellisvuotta merkittävästi enemmän arvonalennuskirjauksia luotto- ja kiinteistökantaan.

Tase

Pankin tase kasvoi vuoden 2017 aikana 4,6 prosenttia ja oli vuoden lopussa 501,9 miljoonaa euroa (479,9). Taseessa olevien luottojen määrä oli 398,8 miljoonaa euroa. Talletusten määrä oli 365,3 miljoonaa euroa.

Lammin Säästöpankin taseen keskeiset erät ovat kehittyneet kahteen edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

Tuhatta euroa	31.12.2017	31.12.2016	Muutos-% **)	31.12.2015	Muutos-% ***)
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	398 901	369 983	7,8	379 473	-2,5
Luotot	398 846	369 983	7,8	379 473	-2,5
Muut saamiset	55				
Sijoitukset	89 630	95 617	-6,3	97 745	-2,2
Saamiset luottolaitoksilta	37 786	37 376	1,1	36 385	2,7
Saamistodistukset	17 562	24 263	-27,6	25 473	-4,7
Osakkeet ja osuudet	30 484	29 402	3,7	31 159	-5,6
Kiinteistöt	3 798	4 576	-17,0	4 728	-3,2
Johdannaissopimukset	7 534	9 811	-23,2	9 249	6,1
Johdannaissopimukset vastaavaa	7 534	9 811	-23,2	9 249	6,1
Yleisön talletukset *)	365 321	355 950	2,6	358 340	-0,7
Velat luottolaitoksille	69 498	54 973	26,4	66 996	-17,9
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	915	1 829	-50,0	2 744	-33,3
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	915	1 829	-50,0	2 744	-33,3
Oma pääoma	34 031	34 126	-0,3	30 770	10,9
Tilinpäätössiirtojen kertymä	18 201	17 730	2,7	17 485	1,4
ROA %	0,4	0,6		0,6	
ROE %	4,4	6,5		6,2	
Omavaraisuusaste	9,7	10,1		9,1	
Vakavaraisuussuhde				16,45 %	
*) Luku ei sisällä suojauksesta johtuvaa käyvän arvon muutosta					
**) Muutos 2017-2016					
***) Muutos 2016-2015					

Luotonanto

Lammin Säästöpankin luotonannon kokonaismäärä tilikauden lopussa oli 460,9 miljoonaa euroa (413,4). Luotonanto sisältää pankin taseessa olevat luotot 398,8 miljoonaa euroa (370,0) sekä pankin välittämät SP-Kiinnitysluottopankin ja Aktia Hypoteekkipankin kiinnitysluotot, jotka eivät sisälly pankin taseeseen. Välitettyjen kiinnitysluottojen määrä vuoden lopussa oli 62,0 miljoonaa euroa (43,4). Pankin valtion varoista välittämät luotot sisältyvät pankin taseeseen erään Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Niiden määrä vuoden lopussa oli 0,0 miljoonaa euroa (0,0).

Mukaan luettuna välitetyt kiinnitysluotot luottoja nostettiin ja uudistettiin vuoden aikana yhteensä 156,6 miljoonaa euroa. Luotonannon nettolisäys oli 47,5 miljoonaa euroa eli 11,5 prosenttia.

Luotonannon vahvaa kasvua selittää globaali, mutta myös toimialueemme talousnäkyvien parantuminen. Tämä näkyi positiivisesti etenkin yritys- ja asuntoluottojen kysynnässä.

Järjestämättömät saamiset olivat vuoden lopussa 2,3 miljoonaa euroa (3,3) eli 1,0 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuotta aiemmin. Lisäksi pankilla oli nollakorkoisia saamisia 3,8 miljoonaa euroa (2,4). Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset yhteensä olivat 1,52 prosenttia (1,56) taseessa olevien luottojen ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärästä.

Lisäksi lainanhoitojoustolliset saamiset olivat 0,8 miljoonaa euroa. Lainanhoitojoustolliset saamiset ovat saamisia, joiden lainaehdot on neuvoteltu uudelleen tai asiakkaan rahoitusta on järjestelty heikentyneen maksukyvyn johdosta.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin kuuluvat asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset ja asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset, 6,1 miljoonaa euroa (3,1) muodostuvat pääasiassa pankki- ja muista takauksista.

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset, joiden määrä tilikauden päättyessä oli 15,7 miljoonaa euroa (22,5) koostuvat pääasiassa myönnettyistä nostamattomista luotoista.

Sijoitukset

Pankin sijoitukset kohdistuivat pääosin talletuksiin muissa luottolaitoksissa, saamistodistuksiin, osakkeisiin ja osuuksiin sekä kiinteistöihin, jotka sisältyvät tase-erään Aineelliset hyödykkeet. Aineelliset hyödykkeet on eritelty liitetiedossa 1.8.

Pankin talletukset muissa luottolaitoksissa olivat 37,8 miljoonaa euroa (37,4). Määrä oli 0,4 miljoonaa euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Sijoitukset saamistodistuksiin muodostuivat rahamarkkina-arvopapereista ja joukkovelkakirjalainoista. Niiden määrä tilikauden päättyessä oli 17,6 miljoonaa euroa (24,3), mikä on 27,6 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Sijoitukset osakkeisiin ja osuuksiin olivat kauden päättyessä 30,5 miljoonaa euroa (29,4). Tästä toiminnalle välttämättömien osakkeiden ja osuuksien osuus oli 10,2 miljoonaa euroa (8,7) ja muiden osakkeiden ja rahasto-osuuksien osuus 20,3 miljoonaa euroa (20,7). Pankilla ei ole hallussaan julkisesti noteerattuja osakkeita, joilla se kävisi aktiivisesti kauppaa.

Pankin kiinteistöomaisuuden arvo taseessa oli 3,8 miljoonaa euroa (4,6). Tästä omassa käytössä olevien kiinteistöjen arvo oli 1,9 miljoonaa euroa (2,4) ja sijoituskiinteistöjen arvo 1,9 miljoonaa euroa (2,2). Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 1.8.

Tilikauden aikana aktivoitiin taseeseen 59 tuhannella eurolla kiinteistöihin kohdistuvia perusrannusmenoja. Pankki kirjasi arvonalennuksia kiinteistöomaisuudesta yhteensä -580 tuhatta euroa (0).

Johdannaissopimukset

Pankki käyttää johdannaissopimuksia korkoriskiensä suojaamiseen. Tilikauden päättyessä johdannaisten positiivinen käypä arvo taseen vastaavaa –puolella, tase-erässä Johdannaissopimukset, oli yhteensä 7,5 miljoonaa euroa (9,8), josta käypää arvoa suojaavien johdannaisten osuus oli 7,5 miljoonaa euroa (9,8). Pankki suojaasi käyvän arvon suojauksella avistaehtoista talletussalkkua. Suojausinstrumenttina olivat koronvaihtossopimukset. Lisäksi pankki suojaasi osaketalletusten arvonmuutoksia osakeoptioilla.

Johdannaissopimukset eritellään liitetiedoissa 1.6. Vakavaraisuuslaskennassa johdannaiset sisältyvät luotto- ja vastapuoliriskin vakavaraisuusvaatimukseen.

Yleisön talletukset

Pankin varainhankinnasta valtaosa muodostui yleisöltä vastaanotetuista talletuksista. Talletusten määrä vuoden lopussa oli 365,3 miljoonaa euroa (355,9). Talletukset kasvoivat vuoden aikana 9,4 miljoonaa euroa eli 2,6 prosenttia.

Talletukset käyttö- ja säästämistileillä kasvoivat vuoden aikana 40,9 miljoonaa euroa eli 15,3 prosenttia ja niiden määrä vuoden vaihteessa oli 308,7 miljoonaa euroa (267,9). Sijoittamis- ja asuntosäästöpalkkiotilien vähennys oli 31,5 miljoonaa euroa eli 35,8 prosenttia ja niitä oli vuoden vaihteessa 56,6 miljoonaa euroa (88,1).

Sijoittamis- ja asuntosäästöpalkkiotilien muutokseen vaikutti pääasiassa erittäin matala korkotasot, minkä johdosta talletusvaroja ohjautui parempituottoisiin instrumentteihin.

Muut velat

Muut velat muodostuvat pääasiassa veloista luottolaitoksille ja liikkeeseen lasketuista velkakirjoista, joita ovat sijoitustodistukset, joukkovelkakirjalainat sekä debentuurit, joilla on huonompi etuoikeus kuin pankin muilla veloilla.

Velat luottolaitoksille olivat 69,5 miljoonaa euroa (55,0). Erä sisältää muiden luottolaitosten pankkiin tekemät talletukset sekä pankin muut velat muille luottolaitoksille, jotka olivat 4,8 miljoonaa euroa (4,8). Muita velkoja ovat mm. repomyynnit, joiden määrä vuoden vaihteessa oli 4,8 miljoonaa euroa (4,8).

Pankki ei laskenut vuoden aikana liikkeeseen uusia velkakirjalainoja. Tilikauden päättyessä liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä pankin taseessa oli yhteensä 0,9 miljoonaa euroa (1,8), josta debentuurilainoja 0,9 miljoonaa euroa.

Muut vieraan pääoman erät muodostuivat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätösvaiheen siirtyvistä eristä.

Oma pääoma ja tilinpäätössiirtojen kertymä

Pankin oma pääoma tilikauden päättyessä oli 34,0 miljoonaa euroa (34,1). Vähennystä edelliseen tilikauteen verrattuna oli 0,1 miljoonaa euroa. Omaan pääomaan sisältyvän käyvän arvon rahaston määrä laskennallisilla veroilla oikaistuna oli 0,8 miljoonaa euroa (2,3). Määrä koostui myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksesta 0,8 miljoonaa euroa (2,3).

Omaan pääomaan sisältyy vuonna 2006, 2007 ja 2011 liikkeeseen lasketut kantarahasto-osuudet, joiden suuruus on 7,4 miljoonaa euroa (7,4).

Tilinpäätössiirtoja ovat poistoerot ja verotusperusteiset varaukset, joiden yhteismäärä kauden päättyessä oli 18,2 miljoonaa euroa (17,7), josta luottotappiovaraus oli 18,2 miljoonaa euroa (17,7). Vuonna 2017 luottotappiovarausta kasvatettiin 0,5 miljoonaa euroa (kasvatettiin 0,2 miljoonaa euroa), jonka jälkeen varauksen määrä tilinpäätöksessä oli 4,7 prosenttia saamisista. Varauksesta 0,9 miljoonaa euroa on siirretty vararahastoon.

Keskinäinen vastuu

Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisö, jäsenluottolaitokset, jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ja sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Säästöpankkiliitto osk toimii Yhteenliittymän keskusyhteisönä.

Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitostensa veloista ja sitoumuksista yhteenliittymälain mukaisesti. Keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan yhteenliittymälain mukaisesti tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilän estämiseksi. Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia suorittamaan yhteenliittymälain säädetyin perustein keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena, taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon velkoja ei ole saanut suoritusta velalliseltaan.

Keskusyhteisöllä on velvollisuus yhteenliittymälain mukaisesti valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa ja antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi ohjeita riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperusteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisöllä on oikeus vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettavaksi näiden Yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

Talletussuoja

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain (1195/2014) mukaan talletuspankilla on velvollisuus kuulua talletussuojajärjestelmään ja maksaa talletussuojamaksua. Talletussuoja korvaa tallettajien varat, jos ne eivät ole käytettävissä luottolaitoksen jouduttua pysyviin maksuvaikeuksiin. Korvaus on enimmillään 100.000 euroa yhtä luottolaitosta kohden. Samaan talletuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä luottolaitoksena. Tämä tarkoittaa, että yhdessä tai useammassa yhteenliittymään kuuluvassa talletuspankissa olevat varat korvataan yhteensä 100.000 euron enimmäismäärään asti. Säästöpankkien yhteenliittymä on tässä tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymä.

Pankin talletussuojamaksu oli tilikaudella 62 miljoonaa euroa. Talletussuojasta vastaa vuoden 2015 alusta perustettu uusi viranomainen, Rahoitusvakausvirasto. Vanha talletussuojarahasto hyvittää kuitenkin jäsenpankeilleen Rahoitusvakausviraston vuodelle 2017 määräämät talletussuojamaksut siinä suhteessa kuin kukin Vanhan talletussuojarahaston jäsenpankit ovat vuosien kuluessa kartuttaneet rahastoa. Näin ollen talletussuojamaksulla ei ole pankille kuluvaikutusta tilikaudella 2017.

Sijoittajien turva

Lammin Säästöpankki kuuluu myös sijoittajien korvausrahastoon, jonka suojan piiriin kuuluvat kaikki ei-ammattimaiset sijoittajat.

Sijoittajien korvausrahaston tarkoituksena on sen jäsenenä olevien sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten korvausrahaston suojan piiriin kuuluvien sijoittajien saamisten turvaaminen. Korvausrahaston varoista korvataan sijoituspalveluyrityksen hallussa tai hallinnoitavana sijoituspalvelun tarjoamisen yhteydessä olevat suojan piiriin kuuluvien sijoittajien saamiset. Samalle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on yhdeksän kymmenesosaa sijoittajan samalta sijoituspalveluyritykseltä olevan saamisen määrästä, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvia pankkeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Vakavaraisuuden hallinta

Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on arvioida, että pääoman määrä ja laatu ovat riittävät suhteessa pankin toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen sekä kattamaan liiketoiminnan ja toimintaympäristön kaikki riskit. Tavoitteen saavuttamiseksi pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokykynsä vastamaan kaikkien riskien yhteismäärää. Vakavaraisuudenhallintaprosessin kautta määritettävät sisäiset pääomatarpeet perustuvat vakavaraisuussäätelyn Pilari I:n mukaisiin pääomavaateisiin ja sen ulkopuolisiin riskeihin kuten rahoitustaseen korkorisktiin, sijoitussalkun markkinarisktiin ja liiketoimintarisktiin. Sisäisessä arviointiprosessissa pankki arvioi pääomanmäärän, joka riittää kattamaan myös Pilari 1 ulkopuolisista riskeistä syntyvät odottamattomat tappiot.

Pankin hallituksella on kokonaisvastuu vakavaraisuudenhallinnasta. Pankin hallitus hyväksyy vakavaraisuudenhallinnan lähtökohdat, tavoitteet ja periaatteet. Lisäksi hallitus vahvistaa yleiset vaatimukset vakavaraisuuden mittaus- ja arviointimenetelmille sekä yleiset periaatteet vakavaraisuuden hallintaprosessin järjestämisestä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hallitus vahvistaa riskistrategiat ja määrittää tavoitetasot pääomalle, joka kattaa kaikki liiketoiminnasta ja ulkoisesta toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat olennaiset riskit. Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti Yhteenliittymäntasolla. Keskusyhteisön hallitus on asettanut yhteenliittymän ja pankkien vakavaraisuudelle tavoitetasot, joita seurataan neljännesvuosittain.

Stressitestit

Osana vakavaraisuuden hallintaprosessia pankki arvioi omaa riskiasemaansa ja pääoman riittävyyttä stressitesteillä. Stressitestejä käytetään arvioitaessa miten erilaiset poikkeuksellisen vakavat, mutta mahdolliset tilanteet voivat vaikuttaa tuloksentelekykyyn, vakavaraisuuteen ja pääomien riittävyyteen. Stressitestien avulla pyritään tunnistamaan pankin kannalta keskeisimmät riskit ja arvioimaan, miten haavoittuvainen pankin rakenne on näiden riskien toteutumisen suhteen. Vakavaraisuudenhallintaprosessin tavoitteena on myös ylläpitää ja kehittää laadukasta riskienhallintaa.

Pääomanjatkuvuussuunnitelma

Pankin pääoman jatkuvuussuunnitelma on tehty ennalta arvaamattomien tapahtumien varalle, jotka saattavat vaarantaa pankin vakavaraisuuden. Osana pääomanjatkuvuussuunnitelmaa ovat pääoman määrälle ja laadulle hallituksen asettamat tavoitetasot ja seurantarajat, joita seurataan neljännesvuosittain. Pääoman jatkuvuussuunnitelmassa on kuvattu toimenpiteet, joihin toimiva johto ja hallitus voivat ryhtyä, jos vakavaraisuussuhdeluvulle asetettu seurantaraja rikkoutuu.

Pilari 1 pääomavaateet

Pankin suurimmat pääomavaateet muodostuvat kiinteistövakuudellisista saamisista ja vähittäisaamisista. Pankin luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin pääomavaade perusmenetelmällä. Markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä valuuttaposiitiolle.

Omat varat ja vakavaraisuustunnusluvut

Lammin Säästöpankin vakavaraisuus on vahvalla tasolla ja täyttää sekä 8 %:n vähimmäistasoetta lisäpääomavaatimukset.

Vuoden 2015 alussa pankkien vakavaraisuusvaade nousi, kun Suomessa otettiin käyttöön kiinteä ja muuttuva lisäpääomavaatimus. Kiinteä lisäpääomavaatimus nosti vakavaraisuuden pääomavaatimuksen 8 prosentista 10,5 prosenttiin riskipainotetuista eristä laskettuna. Muuttuva lisäpääomavaatimus tulee vaihtelevaan 0—2,5 prosenttiyksikön välillä. Päätöksen muuttuvan lisäpääomavaateen käyttönotosta ja suuruudesta tekee Finanssivalvonnan johtokunta neljännesvuosittain makrovakausanalyysinsä perusteella. Vuoden 2017 aikana Finanssivalvonta ei asettanut muuttuvaa lisäpääomavaatimusta suomalaisille luottolaitoksille.

Finanssivalvonta on myöntänyt luvan olla vähentämättä Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten sisäisiä omistusuosuuksia omien varojen instrumenteista laskettaessa omia varoja yksittäisen pankin tasolla ja alakonsolidointiryhmän tasolla. Lisäksi Finanssivalvonta on myöntänyt luvan soveltaa 0 prosentin riskipainoa Yhteenliittymän yhteisvastuun piirissä oleviin sisäisiin luottolaitosvastuisiin. Luvat perustuvat EU:n vakavaraisuusasetukseen (EU 575/2013) ja lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010).

Lammin Säästöpankki julkistaa vakavaraisuuslaskennan kannalta olennaiset tiedot vuosittain osana toimintakertomustaan ja tilinpäätöksen liitetietoja. Puolivuosittain tehtävässä osavuosi-katsauksessa julkistetaan keskeiset vakavaraisuustiedot.

Säästöpankkiryhmä julkistaa Säästöpankkien yhteenliittymän ns. Pilari III:n mukaiset vakavaraisuustiedot tilinpäätöksessään. Säästöpankkiryhmän tilinpäätös on luettavissa www.saastopankki.fi verkkopalvelussa.

Lammin Säästöpankin omat varat yhteensä olivat 47,4 miljoonaa euroa (47,3), kun omien varojen vähimmäisvaatimus oli 26,8 miljoonaa euroa (26,5). Omat varat koostuivat pelkästään ensisijaisten omien varojen ydinpääomasta (CET1). Ensisijaisten omien varojen määrä oli 47,4 miljoonaa euroa (47,3). Toissijaiset omat varat olivat 0,0 miljoonaa euroa (0,0).

Säästöpankin vakavaraisuutta koskevat tiedot sisältyvät Säästöpankkiryhmän konsolidoituun tilinpäätökseen.

Finanssivalvonta on katsauskaudella antanut Yhteenliittymälain mukaisen luvan Säästöpankkien yhteenliittymän Keskusyhteisönä toimivalle Säästöpankkiliitto osk:lle päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) kuudennen osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Lammin Säästöpankin vakavaraisuussuhde säilyi edelleen hyvällä tasolla, vaikka pankin vakavaraisuussuhde laski 0,17 prosenttiyksikköä ja oli vuoden lopussa 18,57 prosenttia. Ensisijaisen omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin oli 18,57 % (18,74 %).

VAKAVARAISUUSLASKELMA

Omat varat	2017	2016
Ydinpääoma ennen lakisäätteisiä oikaisuja	48 592	48 323
Ydinpääomaan tehtävät lakisäätteiset oikaisut	-1 180	-987
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	47 412	47 336
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisäätteisiä oikaisuja		
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehtävät lakisäätteiset oikaisut		
Ensisijainen lisäpääoma (AT1) yhteensä		
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1) yhteensä	47 412	47 336
Toissijainen pääoma ennen lakisäätteisiä oikaisuja		13
Toissijaiseen pääomaan tehtävät lakisäätteiset oikaisut		-13
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä		0
Omat varat (TC = T1 + T2) yhteensä	47 412	47 336
Riskipainotetut erät yhteensä	255 376	252 639
josta luottoriskin osuus	216 709	208 344
josta vastuun arvonoinen riski (CVA)	13 964	17 829
josta markkinariskin osuus		1 473
josta operatiivisen riskin osuus	24 703	24 993
Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomapuskuri (2,5%)	6 384	6 316
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,57 %	18,74 %
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,57 %	18,74 %
Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin (%)	18,57 %	18,74 %
Omat varat	47 412	47 336

Pääomavaatimus *)	26 837	26 546
Pääomapuskuri pääomavaatimuksen jälkeen	20 574	20 790

*) Pääomavaatimus 10,5 % muodostuu lakisääteisestä vähimmäisvakavaraisuusvaateesta 8 %, luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 % ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Vähimmäisomavaraisuusaste

Säästöpankin vähimmäisomavaraisuusaste oli 9,26 prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu tiedossa olevan sääntelyn mukaisesti ja kuvaa pankin ensisijaisten pääomien suhdetta kokonaisvastuisiin. Pankki seuraa liiallista velkaantumista osana vakavaraisuuden hallintaprosessia.

	2017	2016
Ensisijainen pääoma	47 412	47 336
Vastuiden kokonaismäärä	511 931	494 245
Vähimmäisomavaraisuusaste	9,26 %	9,58 %

Kriisinratkaisusuunnitelma

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä tuotiin kansallisesti voimaan 1.1.2015 alkaen (Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta). Kriisinratkaisulain toteuttamiseksi perustettiin Rahoitusvakausvirasto (Laki rahoitusvakausvirastosta, 1995/2014), joka loi Säästöpankkien yhteenliittymälle kriisinratkaisusuunnitelman keväällä 2017. Osana kriisinratkaisusuunnitelmaa Rahoitusvakausvirasto päätti 24.5.2017 asettaa Säästöpankkien yhteenliittymälle luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) 8 luvun 7 §:ssä tarkoitetun alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärän. Alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärä tulee täyttää 31.12.2018 lukien. Vaade koskee vain yhteenliittymätasoa, mutta Rahoitusvakausvirasto arvioi vaateen asettamista jäsenluottolaitostasolla uudelleen vuonna 2018. Tämä alentamiskelpoinen velkojen vähimmäismäärä on luonteeltaan Pilari 2 tyyppinen minimivaade, joka on täytettävä jatkuvasti.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoite

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi

Riskienhallinnalla tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvien sekä siihen olennaisesti liittyvien riskien tunnistamista, arviointia, mittaamista, rajoittamista ja seuranta. Riskienhallinnalla pyritään vähentämään ennakoimattomien tappioiden todennäköisyyttä tai uhkaa valvottavan maiden ja siten varmistamaan ryhmästrategian toteuttamista. Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on osa sisäistä valvontaa.

Riskienhallinnan tavoitteena on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa toiminnan jatkuvuus. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta riittävästä ja tehokkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta luo edellytykset riskien tunnistamiselle, arvioinnille, mittamiselle ja riskien rajaamiselle pankin kannalta turvalliselle tasolle. Eri riskialueiden ja liiketoimintojen edellyttämät pääomatarpeet määritetään luotettavasti ja riippumattomasti sekä pääoma kohdennetaan suunnitelmallisesti nykyisen ja suunnitellun riskinoton mukaan sekä pankin maksuvalmiuden hallinnan kannalta oikein.

Riskienhallinta on osa pankin sisäistä valvontaa ja keskeinen osa pankin operatiivista toimintaa. Pankin riskienhallintastrategia perustuu hallituksen pankille vahvistamaan päämäärään ja liiketoimintastrategiaan, riskienhallintaohjeisiin, valtuusjärjestelmään sekä keskeisimmistä liiketoiminnan osa-alueista tuotettavaan riski- ja poikkeamaraportointiin.

Pankki kohdistaa strategiansa mukaisesti liiketoimintansa vähittäispankkitoiminnan vähäriskeeseen osaan. Pankilla ei ole taloudelliseen kantokykyynsä nähden ylisuuria asiakas- tai sijoitus-riskikeskittymiä eikä pankki niitä strategiansa mukaisesti myöskään ota.

Pankki pitää vakavaraisuutensa turvallisella tasolla. Pankin vakavaraisuutta ja riskienkantokykyä vahvistetaan kannattavalla liiketoiminnalla. Luotto- ja muiden riskien muodostaman tappioiden pankki huomioi tilinpäätöksessään riittäväillä arvonalentumiskirjauksilla ja muilla tappiokirjauksilla.

Hallitukselle annetaan säännöllisesti tietoa pankin eri riskeistä ja niiden tasoista. Pankin hallitus asettaa riskinottohalukkuuden tason hyväksymällä riskialuekohtaiset riskistrategiat ja tarvittavat riskilimiitit ja seurantarajat. Riskistrategian toteutumista seurataan riskilimiittien ja seurantarajojen valvonnalla ja raportoinnilla, jota suoritetaan liiketoiminnasta riippumattomasti. Hallitus myös hyväksyy valtuudet ja puitteet riskinotolle määrittelemällä sallitut riskirajat eri riskialueille. Valtuuksien puitteissa vastuu päivittäisestä riskienseurannasta ja valvonnasta kuuluu toimivalle johdolle. Toimiva johto hyödyntää seurannassaan järjestelmien tuottamia raportteja eri riskien osa-alueilta. Riskien raportointiin ja seurantaan tarkoitetut järjestelmät sekä käytännöt täyttävät riskienhallinnalle asetetut edellytykset ottaen huomioon pankin toiminnan luonteen ja laajuuden.

Pankilla on seuraavat liiketoiminnasta riippumattomat toiminnot varmistamassa tehokas ja kattava sisäinen valvonta:

- riippumaton riskienvalvonta
- säännösten noudattamisen varmistamisesta vastaava toiminto (compliance)
- sisäisen tarkastuksen toiminto

Riippumattoman riskienvalvonnan tehtävänä on varmistaa ja valvoa, että pankin riskienhallinta on riittävällä tasolla suhteessa pankin liiketoiminnan laatuun, laajuuteen, monimuotoisuuteen ja riskeihin. Riskienvalvontatoiminnon tehtävänä on avustaa pankin hallitusta ja toimivaa johtoa riittävän riskienhallinnan järjestämisessä sekä toimivuuden ja tehokkuuden valvonnassa.

Compliance –toiminnon tavoitteena on varmistaa, että pankissa noudatetaan lainsäädäntöä, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä. Compliance – toiminnon vastuulla on valvoa, että pankissa noudatetaan annettuja sisäisiä ohjeita, henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä muita rahoitusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita.

Pankin hallitus on asettanut pankille sisäisen tarkastuksen ja vahvistanut sisäiselle tarkastukselle tarkastussuunnitelman sekä raportointiperiaatteet.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on pankin toimintaorganisaation sisäisen valvonnan laajuuden ja riittävyuden arviointi sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden valvonta ja arviointi. Sisäinen tarkastus raportoi havainnoistaan toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Pankin hallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä lainsäädännön, viranomaisvaateiden ja keskusyhteisön hallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Pankin toimitusjohtaja ja muu johto vastaavat sisäisen valvonnan järjestämisestä lainsäädännön, viranomaisvaateiden sekä keskusyhteisön ja pankin oman hallituksen antamien tarkempien sisäisten toimintaohjeiden mukaisesti.

Säästöpankkien yhteenliittymän riskienhallinnan menettelytapoja ylläpidetään ja kehitetään keskusyhteisön riippumattoman riskienvalvonnan toimesta, jotta varmistetaan että myös kaikki uudet, olennaiset mutta aikaisemmin tunnistamattomat riskit tulevat liiketoimintojen riskienhallinnan piiriin.

Merkittävät tai riskipitoiset sitoumukset tehdään kollegiaalisen päätöksentekomenettelyn mukaisesti ja valtuuksien käyttö on rajattu limiiteillä. Liiketoimintaa ja prosesseja ohjataan sisäisillä toimintaohjeilla, joiden noudattamista ja ajantasaisuutta valvotaan. Tehdyt päätökset ja merkittävät liiketoimet dokumentoidaan ja arkistoidaan. Olennainen osa riskienhallintaa suoritetaan päivittäisissä varmistuksissa. Tehtyjen päätösten toimeenpanoa seurataan hyväksymisillä, todentamisilla, varmistuksilla, täsmäytyksillä sekä seuranta- ja poikkeamisraporteilla.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei todennäköisesti täytä sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriskien suurin lähde ovat luotot, mutta luottoriskiä (vastapuoliriskiä) voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten joukkovelkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista ja johdannais sopimuksista sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä, takauksista.

Pankin hallitus ohjaa pankin luottoriskien hallintaa, siinä käytettäviä menetelmiä sekä niiden valvontaa ja raportointia vahvistamallaan luottoriskistrategialla, sen perusteella antamallaan luottoriskejä ja niiden hallintaa koskevilla muilla ohjeilla sekä asettamallaan riskilimiiteillä ja muilla seurantarajoilla.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastoista syntyvien riskien tulos- ja vakavaraisuusvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Hallituksen vahvistama liiketoimintastrategia ja luotonanto-ohjeet määrittelevät enimmäismäärät riskikeskittymille ja ohjaavat luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Pankin keskeisiä asiakasryhmiä ovat toimialueen henkilöasiakkaat ja mikro – ja pienet yritykset, elinkeinoharjoittajat sekä maa – ja metsätalousasiakkaat. Pankin varainhankinnasta pääosa on myönnetty luottoina pankin asiakkaille. Pankin taseessa olevista luotoista kotitalouksien ja elinkeinoharjoittajien yhteinen osuus on noin 68,6 % (73,1 %). Maaseutuyrittäjien osuus taseessa olevista luotoista on 7,3 % (7,6 %) ja muiden 24,1 % (19,3 %). Valtaosa, 74,7 % (75,2 %), pankin luotoista on myönnetty asuntovakuutta vastaan.

Asiakkaiden luottoriskien hallinta perustuu asiakasvastuuhenkilön suorittamaan asiakasseurantaan ja sisäiseen luottokelpoisuusluokitteluun. Luotonmyöntö perustuu ensisijaisesti asiakkaan riittävään luotonhoitokykyyn. Asiakkaan maksukyky, aiempi maksukäyttäytyminen, hakemuksen luottoluokitus ja tarjotut vakuudet muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle. Olemassa olevat luotot luokitellaan luottoluokitus-mallilla, joka huomioi asiakkaan maksukäyttäytymisen muutokset. Uudet henkilöasiakkaiden hakemus- ja kannanluokitusmallit otettiin käyttöön lokakuussa 2016. Käyttöön otetuissa luottoluokittelumalleissa on käytössä 14-portainen luokitteluasteikko, jossa luottokelpoiset jaetaan 13 luokkaan ja maksuhäiriöisille on varattu oma luokkansa. Uusille luotoille käytetään hakemusvaiheen malleja ja luottokannassa olevat luotot luokitellaan kannanluokitusmallilla, joka huomioi asiakkaan maksukäyttäytymisen. Mallit validoidaan vuosittain. Uusia luottoluokitusmalleja tullaan käyttämään sekä sisäisessä raportoinnissa että vuonna 2018 voimaan tulevissa IFRS 9 mukaisissa arvonalentumisten laskennoissa.

Yritys- ja maatilatalousluottoriskien hallinta perustuu asiakasvastuuhenkilön suorittamaan asiakasseurantaan ja sisäiseen luottokelpoisuusluokitteluun. Yritysassiakkaiden luotonmyönnössä asiakasarvioinnin perusteena oleva tilinpäätösanalyysi, asiakkaan taloudellinen tila, maksukyky, kilpailuasema, hakemuksen luottoluokitus ja tarjotut vakuudet muodostavat perustan luottopäätöksille ja luoton riskiperusteiselle hinnoittelulle. Lisäksi selvitetään aiotun investoinnin vaikutusta asiakkaan taloudelliseen tilaan. Elinkeinonharjoittajat ja toiminimet hoidetaan pääsääntöisesti yksityisasiakkaina. Erityistä osaamista vaativa asiakas voidaan tapauskohtaisesti siirtää hoidettavaksi yritysasiakkaaksi. Yritysassiakkaana hoidetaan osakeyhtiömuotoisia yrityksiä, avoimia ja kommandiittiyrityksiä, yhteisöjä ja julkisyhtiöitä.

Pankin hallitus tekee suurimmat luottopäätökset. Hallitus on edelleen delegoinut luottovaltuuksia pankin luottotoimikunnalle ja muille nimetyille toimihenkilöille. Luottopäätökset tehdään pankin hallituksen vahvistamien luotonanto-ohjeiden mukaisesti. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Luotot on myönnetty pääosin turvaavin vakuuksin. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja niiden käypiä arvoja seurataan säännöllisesti sekä tilastoja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntämällä. Pankin hallitus on vahvistanut pankille ohjeet eri vakuusmuotojen arvostuksista ja niiden vakuusarvoista, joita vastaan luottoa voidaan myöntää. Arvostusprosentit ovat varovaisesti määritellyjä enimmäisarvoja kullekin vakuuslajille. Vakuuden käyvän arvon arviointi perustuu aina tapauskohtaiseen arvioon.

Luottoriskiä arvioidaan jatkuvasti seuraamalla mm. takaisinmaksussa esiintyviä viivästyksiä ja järjestämättömiä luottoja. Asiakaskohtaisia vastuiden ja vakuuksien määriä seurataan asiakasvastuuhenkilöiden taholta perustuen jatkuvaan maksukäyttäytymisen ja asiakkaiden toiminnan seuraamiseen. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti asiakasvastuista ja järjestämättömistä luotoista. Raportointi sisältää mm. riskien määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Luotonannon keskittymäriskit

Luotonannon riskikeskittymiä syntyy tai voi syntyä esimerkiksi silloin, kun luottosalkku sisältää suuria määriä luottoja ja muita vastuita seuraaville tahoille:

- yksittäiselle vastapuolelle
- ryhmille, jotka muodostuvat yksittäisistä vastapuolista ja niihin sidoksissa olevista yhteisöistä
- tietyille toimialoille
- tiettyjä vakuuksia vastaan
- joiden maturiteetti on sama tai
- joissa tuote/instrumentti on sama.

Yksittäisen jäsenluottolaitoksen yhdelle asiakkaalle ja/tai asiakaskokonaisuudelle, myöntämien luottojen kokonaismäärä ei saa ylittää luottolaitoslaissa, muissa säädöksissä tai Finanssivalvonnan tai muun valvontaviranomaisen antamissa määräyksissä ja ohjeissa vahvistettuja enimmäismääriä. Yksittäisten vastapuolien aiheuttamia keskittymäriskejä on säännelty limiiteillä ja enimmäisasiakasvastuuta koskevilla toimintaohjeilla sekä yhteenliittymä että yksittäisellä jäsenluottolaitostasolla.

Pankilla oli 5 kappaletta sellaisia asiakaskokonaisuuksia, joiden vastuut ylittivät EU:n vakavaraisuusasetuksen asettaman rajan 10 prosenttia pankin omista varoista (ns. suuret asiakasriskit). Pankin luottokantaan sisältyvät riskit ovat tehtyjen selvitysten perusteella pankin vuositulostaan ja riskinkantokykyyn nähden alhaisella tasolla.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan pankin kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voi aiheutua sisään tulevien ja ulos menevien kassavirtojen hallitsemattomuudesta ja/tai ennakoimattomuudesta. Likviditeettiriskiksi voidaan määritellä myös tarvittavan jälleenrahoituksen kustannusten hallitsematon nousu. Likviditeettiriski voidaan tarkemmin jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rahoitusriskiin. Pankin liiketoiminta on talletuspankkitoimintaa, johon keskeisenä osana kuuluu maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana on pankin asiakkailtaan vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan kohdeasiakkaille myönnettävää luotonantoa.

Hallituksella on kokonaisvastuu likviditeettiriskistrategiasta, riskinottoason linjauksesta ja likviditeettiriskin hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät likviditeettiriskin tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Pankin hallitus hyväksyy likviditeettistrategian ja muun ohjeistuksen sekä asettaa likviditeettiriskin seurannalle limiitit ja muut seurantarajat.

Lammin Säästöpankki hankkii tarvitsemansa jälleenrahoituksen talletuksina omalta toimialueeltaan. Talletustiliehtojen mukaan merkittävä osa jälleenrahoituksesta on avistaehtoista jakautuen yli 25 300 tallettaja-asiakkaalle. Pankin tavoitteena on pidentää jälleenrahoituksensa maturiteettia ja ylläpitää laajaa rahoituspohjaa.

Pankki on saanut Säästöpankkiliitto osk:lta luvan olla soveltamatta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) kuudennen osan ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Pankki pitää maksuvalmiutensa hyvänä sijoittamalla likvidit varat pääosin jälkimarkkinakelpoisiin rahoitusinstrumentteihin ja lyhytaikaisiin talletuksiin muihin rahalaitokseen. Pankin taseessa olevista luotoista on 23,1 % (23,0 %) luotoissa, joiden luottoaika on yli 20 vuotta. Vuoden 2017 aikana pankin rahoitusasema pysyi hyvänä.

Markkinariski

Markkinariskejä syntyy pankin rahoitustaseista, joka koostuu anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenrahoituksesta sekä sijoitus –ja likviditeettisalkuista.

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen muutosten vaikutusta pankin tulokseen ja omiin varoihin. Pankin merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloarvon kautta. Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan periaatteet on kuvattu alla kohdassa rahoitustaseen korkoriski. Pankin liiketoimintaan ei lähtökohtaisesti kuulu kaupankäynti omaan lukuun tai asiakaskaupankäynti. Johdannaisten käyttö on rajoitettu suojaustarkoitukseen.

Kaupankäyntitoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Osakeriskillä tarkoitetaan mm. julkisesti noteerattavien osakkeiden ja rahasto-osuuksien kurssimuutosten aiheuttamaa tulosvaikutusta. Pankin tavoitteena arvopaperisijoituksissa on hankkia tuotto-riskisuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Sijoitus- ja likviditeettisalkun markkinariski muodostuu sijoituskohteen hinta-, korko- ja valuuttariskistä. Osakekurssien, korkojen ja valuuttojen muutokset vaikuttavat sijoitussalkun omistuksen arvoon ja sitä kautta tuottoon. Sijoitussalkun markkinariskiä mitataan ja seurataan omaisuusluokittain, vastapuolittain ja sektoreittain. Hallitukselle ja riskivaliokunnalle raportoidaan säännöllisesti sijoitussalkun position kehitys ja suurimmat vastapuolet.

Pankki sijoittaa arvopapereihin vain siten, että kurssimuutosten tulosvaikutus ei vaaranna pankin vakavaraisuutta tai kannattavuutta. Tilinpäätöshetkellä pankin tulokseen sisältyi arvopapereista kirjattuja realisoitumattomia arvomuutoksia nettomäärältään -24 tuhatta euroa (-70). Lisäksi realisoitumattomia arvomuutoksia sisältyy käyvän arvon rahastoon, määrältään 782 tuhatta euroa (2 296), josta myytävissä olevien rahoitusvarojen arvomuutos 782 tuhatta euroa (2 296). Arvopapereiden realisoitumattomista arvomuutoksista aiheutuva vaikutus pankin omiin varoihin oli 756 tuhatta euroa (2 226). Pankilla ei ole arvopapereihin liittyvää koko toiminnan selvitysriskistä aiheutuvaa vähimmäisvakavaraisuusvaatimusta.

Sijoitusten hajauttamisella vähennetään yksittäisistä sijoituksista aiheutuvaa keskittyneisyysriskiä. Pankin sijoitukset osakkeisiin ja osuuksiin on hallituksen vahvistamassa sijoitustoiminnan ohjeessa rajattu enintään 15 %:iin sijoitusvaroista. Lisäksi pankki voi sijoittaa muihin kuin valtioiden, kuntien tai luottolaitosten saamistodistuksiin enintään 30 % sijoitusvaroista.

Rahoitustaseen korkoriski

Pankin merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan sekä nykyarvon että tuloarvon kautta. Pankin liiketoiminta on vähittäispankkitoimintaa, johon olennaisena osana kuuluu korkoriski. Korkoriskiä syntyy pankin rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälleerahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Pankin kaupankäyntivarastot ovat vakavaraisuusasetuksessa määriteltyjä ns. pieniä kaupankäyntivarastoja, joiden korkoriskipositiot ovat vähäisiä.

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten haitallista vaikutusta pankkitoiminnan taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon (nykyarvoriski) tai korkokatteeseen (tuloarvoriski). Korkoriski voidaan edelleen jakaa seuraaviin riskilajeihin:

- korkokäyräriski, joka syntyy korkokäyrän muutosten vaikutuksena varojen ja velkojen tuottavuuden kassavirtojen nykyarvoon
- uudelleenhinnoitteluriski, joka syntyy kiinteäkorkoisten erien osalta maturiteettien eriaikaisuudesta ja vaihtuvakorkoisten erien osalta varojen ja velkojen eriaikaisuudesta uudelleenhinnoittelusta
- korkoperusteriski, joka syntyy varojen ja velkojen erilaisista korkoperusteista
- optionaalisuusriski, joka syntyy itsenäisistä ja kytketyistä optioista, joissa päätös toteutuksesta voi riippua koroista. Tällaisia ovat mm. joukkovelkakirjoissa kytketyt osto- tai myyntioptiot sekä oikeus lainan takaisinmaksuun tai talletuksen nostoon ennenaikaisesti ilman korvausta.

Korkoriskien hallinnan tavoitteena on pankin korkokatteen ja nykyarvon vakauttaminen tasolle, jossa pankin liiketoiminta on kannattavaa, sekä niiden vaihtelun rajoittaminen siten, että pankin vakavaraisuus ei ole uhattuna voimakkaissakaan korkoympäristön muutoksissa. Pankin riskinottohalukkuus korkoriskin osalta kuvataan pankin hallituksen asettamilla korkoriskilimiiteillä. Korkoriskiä voidaan hallita muokkaamalla tuote- ja taserakennetta, suunnittelemalla sijoitusten ja liikkeeseenlaskujen korkosidonnaisuutta ja maturiteettia sekä tekemällä suojaavia korkojohdannaisia.

Pankki käyttää aktiivisesti korkokatteen suojaamisessa korkojohdannaisia: korko-optioita ja koronvaihtosopimuksia. Johdannaisten korkoriskiä seurataan erikseen sekä nykyarvo- että tuloriskilaskennassa.

Pankin korkoriskiä mitataan kuukausittain sekä korkokatteen että taseen nykyarvon muutoksen kautta. Nykyarvomenetelmässä mitataan, kuinka paljon taseen käypä arvo muuttuu korkojen muuttuessa ja kunkin tase-erän markkina-arvon odotetaan muodostuvan kyseisen instrumentin luomien rahavirtojen nykyarvona. Tuloriskimallissa ennustetaan tulevaa korkokatetta vuoden horisontilla markkinakorkojen muuttuessa.

Pankin hallitus on myöntänyt toimivalle johdolle valtuudet suojaavien johdannaisten käyttöön. Korkoriskiään pienentääkseen pankki käyttää suojaavia johdannaissopimuksia, joiden käytöstä on tehty tarkempaa selkoa kohdassa johdannaissopimukset. Pankki suojaa operatiivisesti korkoriskiään, mutta ei sovelta suojauslaskentaa, jolloin johdannaiset käsitellään kirjanpidossa kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä johdannaisina.

Pankki käyttää korkoriskin mittaamisessa taseanalyysia, joka mittaa termiinikorkojen yhden ja kahden prosenttiyksikön muutosten vaikutusta tulevien 1 - 60 kk:n korkokatteen ennustukseen. Ennuste lasketaan raportointihetkellä markkinoilta saatavilla termiinikoroilla seuraaville viidelle vuodelle.

Avoimen korkoriskin määrää mitataan korkoherkkyydellä, joka huomioi edellä mainittujen korkoshokkien vaikutuksen korkokatteeseen tulevana vuosina. Pankin korkoriski oli 31.12.2017 -1,4/+7,7 prosenttia 12 kk:n korkokatteesta, jos korkotaso muuttuisi yhden prosenttiyksikön verran. Kahden prosenttiyksikön muutoksella pankin korkoriski olisi vastaavasti -2,8/+0,9 prosenttia 12 kk:n korkokatteesta. Korkoriski raportoidaan säännöllisesti hallitukselle, joka on vahvistamissaan ohjeissa antanut enimmäismäärät pankin korkoriskille.

Johdannaissopimukset

Pankki suojaa korollisia velkojaan korkojen muutoksia vastaan korkojohdannaisilla ja soveltaa niihin suojauslaskentaa koskevia määräyksiä sekä seuraa säännöllisesti suojausten tehokkuutta. Johdannaiset eritellään liitetiedossa 1.6. Pankki seuraa kuukausittain johdannaisiin liittyviä riskejä kuten johdannaisten käyvän arvon muutoksia verrattuna korkokäyrän muutoksiin sekä muutoksia pankin taseasemassa ja korkokatteen herkkyydessä koronmuutoksille.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuteen kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu pankin ydinliiketoimintaan. Pankin kiinteistökohteet on vakuutettu pääosin täysarvovakuutuksilla.

Pankin sijoituskiinteistöomaisuus on arvioitu ja tilinpäätöksessä arvostettu pääosin tuottoarvomenetelmällä. Markkinaperusteista tuottovaadetta asetettaessa on otettu huomioon kiinteistökohteen sijainti, kunto, käyttötarkoitus ja markkinanäkymät. Tuottoarvomenetelmän lisäksi erityisesti asuntojen ja maa-alueiden arvioinnissa on käytetty kauppahintamenetelmää. Pankin kiinteistöriskiä seurataan säännöllisesti hallitukselle tehtävällä raportoinnilla, jossa raportoidaan kiinteistöjen tuotot, sitoutuneet pääomat, vuokrausasteet ja kiinteistöjen tuotto prosentit.

Kiinteistöomaisuuden arvo on vähäinen verrattuna pankin taseeseen ja pankin omiin pääomiin eikä kiinteistöomaisuuden arvoihin tällä hetkellä kohdistu sellaisia arvonalentamistarpeita, joilla olisi olennaista vaikutusta pankin lähivuosien tulokseen ja vakavaraisuuteen. Sijoituskiinteistöjen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot on kuvattu liitetiedossa 1.8 (pois lukien aineettomiin hyödykkeisiin kirjatut aktivoinnit).

Pankin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja kiinteistöyhtiöiden osakkeisiin sitoutunut pääoma oli tilinpäätöshetkellä 2 772 tuhatta euroa (3 393). Sijoituskiinteistöomaisuuteen sitoutunut pääoma väheni verrattuna edelliseen tilikauteen ja oli määrältään 3 076 (3 426) tuhatta euroa, mikä on 0,6 prosenttia pankin taseen loppusummasta.

Pankin sijoituskiinteistöomaisuuden nettotuotto on 8,5 prosenttia (8,8).

Operatiivinen riski

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Myös oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Myös luotto- ja kaupankäyntiprosessien eri vaiheisiin sisältyy sekä operatiivisia riskejä että luotto-, likviditeetti- ja markkinariskejä, joita on arvioitu ryhmätason operatiivisten riskien arvioinnissa. Strategiset riskit on tässä rajattu operatiivisten riskien ulkopuolelle.

Pankin liiketoiminnassa noudatetaan voimassa olevia lain säännöksiä, viranomaisten antamia määräyksiä, Finanssialan Keskusliitossa vahvistettuja hyvän pankkitavan säännöksiä sekä operatiivisten riskien hallinnan periaatteita ja järjestämistä samoin kuin muita ryhmän sisäisiä ohjeita.

Pankin hallituksella on kokonaisvastuu pankkiliiketoiminnan operatiivisesta riskistä, riskinottoason linjauksesta ja operatiivisten riskien hallintaan liittyvistä menettelytavoista, jotka liittyvät tunnistamiseen, mittaamiseen, rajoittamiseen, seurantaan sekä valvontaan. Pankin hallitus hyväksyy operatiivisten riskien hallinnan periaatteet ja keskeiset operatiiviset ohjeet.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan. Operatiivisten riskien tunnistamisen kautta määritellään valvonta ja kontrollit. Osa operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista suojataan vakuutusturvalla. Lisäksi pankin jatkuvuussuunnitelmalla varaudutaan toiminnan merkittäviin häiriöihin.

Operatiiviselle johdolle raportoidaan säännöllisesti operatiivisista riskeistä ja toteutuneista vahingoista sekä läheltä piti tilanteista.

Oikeudelliset riskit

Oikeudellisilla riskeillä tarkoitetaan pätemättömistä sopimuksista tai puutteellisesta dokumentaatiosta aiheutuvaa tappiota ja lain tai viranomaismääräysten rikkomisesta aiheutuvaa sanktioiden, korvausvelvollisuuden asiakasta kohtaan tai menetetyn liikearvon riskiä. Pankkitoiminnassa noudatetaan pankki- ja vakuutusalan vakioehtoja. Muita kuin vakiomuotoisia sopimuksia laadittaessa käytetään lakiasiantuntijoita sekä tarvittaessa myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Säännösten noudattamisesta ja koordinoinnista vastaa compliance -toiminto. Compliance -toiminto varmistaa, että lainsäädäntöä, sekä viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä noudatetaan. Compliance -toiminnon vastuulla on myös valvoa, että annettuja sisäisiä ohjeita ja henkilöstöä sitovia eettisiä periaatteita sekä myös muita rahoitus- ja vakuutusmarkkinoilla vallitsevia ohjeita noudatetaan.

Liiketoimintariski

Liiketoimintariskit kuvaavat liiketoimintaympäristöstä johtuvien epävarmuuksien vaikutuksia liiketoimintaan. Liiketoimintariskit syntyvät kilpailusta, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksista sekä tuloksen muodostumisen odottamattomista heilahteluista. Liiketoimintariskit voivat syntyä myös väärän strategian valinnasta, puutteellisesta johtamisesta tai hitaasta reagoinnista toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Liiketoimintariskiä hallitaan ja minimoidaan strategia- ja liiketoimintasuunnittelun kautta.

Hallinto ja henkilöstö

Pankin äänivaltaiset tallettajat kokoontuivat säästöpankkikokoukseen 9.11.2017 ja valitsivat 6 tallettajien edustajaa isäntien syyskokouksessa toimitettavaan isäntien vaaliin.

Lammin Säästöpankin isäntiin kuuluu 61 isäntää. Isäntien puheenjohtajana on toiminut kirkkoherra Heli Ulvinen ja varapuheenjohtajana aluemyyntijohtaja Mikko Savolainen. Kevätkokouksessa isännät vahvistivat vuoden 2016 tilinpäätöksen ja myönsivät vastuuvapauden pankin hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Pankin jakokelpoisista varoista 24 338 828,98 euroa päätettiin jakaa kantarahasto-osuuden omistajille voitto-osuuksia 183 750,00 euroa. Lisäksi päätettiin siirtää 1 427 587,29 euroa pankin vapaan oman pääoman rahastoon ja 100 000,00 euroa jaettavaksi yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Isäntien syyskokouksessa päätettiin henkilövalinnoista. Erovuorossa olevista isännät valittiin uudelleen: Jouko Aalto, Harri Anttila, Kai Heikkilä, Kalle Heikkilä, Teijo Jalonen, Arto Kaanamäki, Heidi Kantola, Esko Kiikkilä, Kimmo Kopra, Kari Laitinen, Susanna Lohjelm, Maria Lumivuokko, Kai Nieminen, Ann-Mari Nordenswan, Heikki Nuorteva, Ari Piekkari, Olli Pihlflyckt, Päivi Toivomäki, Ilkka Vahtokari ja Ulla Vuorenpää. Isäntien uusiksi jäseniksi valittiin yrittäjä Tero Immonen, yrittäjä/toimitusjohtaja Mika Isotalo, yrittäjä Kaj Järvinen ja lääkäri Saija Pesonen. Isäntien puheenjohtajana jatkaa kirkkoherra Heli Ulvinen ja varapuheenjohtajana aluemyyntijohtaja Mikko Savolainen.

Säästöpankin tilejä ja hallintoa valittiin tarkastamaan varsinaisena tilintarkastajana tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy vastuunalaisena tilintarkastajana Otto Joki KHT ja varalla tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy. Pankki on ulkoistanut sisäisen tarkastuksen. Sisäisenä tarkastajan on toiminut PwC.

Lammin Säästöpankin hallitukseen kuuluu 7 jäsentä. Hallituksen puheenjohtajana on toiminut toimitusjohtaja Timo Virtanen ja varapuheenjohtajana Euroopan parlamentin jäsen Sirpa Pietikäinen sekä toimitusjohtajana Markku Moilanen 6/2017 asti ja 7/2017 alkaen Lauri Kalpala. Lauri Kalpala aloitti pankissa 18.4.2017 ja Markku Moilanen jäi eläkkeelle 4.10.2017. Toimitusjohtajan sijaisena on toiminut hallintojohtaja Paula Suvanto. Hallitus kokoontui vuoden aikana 12 kertaa.

Hallituksen varsinaiset jäsenet:

Timo Virtanen, toimitusjohtaja, jäsenyyden alkamisvuosi 1991
 Jyrki Aho, poliisitarkastaja, jäsenyyden alkamisvuosi 2007
 Jari Flinck, yrittäjä, jäsenyyden alkamisvuosi 2010
 Sirpa Pietikäinen, Euroopan parlamentin jäsen, jäsenyyden alkamisvuosi 2009
 Leena Rautanen-Saari, asiakkuuspäällikkö, jäsenyyden alkamisvuosi 2001
 Antti Sipilä, koulutus-päällikkö, jäsenyyden alkamisvuosi 2011
 Marja-Leena Virranranta-Salo, liikenneyrittäjä, jäsenyyden alkamisvuosi 2006

Pankin palveluksessa oli vuoden lopussa 64 (66) henkilöä, joista kokoaikaisia oli 60 (63) ja osa-aikaisia 4 (3) henkilöä. Henkilömäärä laski kahdella vuoden aikana.

Pankin tilintarkastajana on toiminut tilintarkas-yhteisö Ernst & Young Oy vastuunalaisena tilintarkastajana Otto Joki KHT ja varatilintarkastajan tilintarkas-yhteisö Ernst & Young Oy. Pankki on ulkoistanut sisäisen tarkastuksen. Sisäisenä tarkastajan on toiminut PwC.

Pankin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Säästöpankin hallintoa hoitavat isännät, jotka ovat tallettajien ja kantarahasto-osuuden omistajien) edustajia. Säästöpankkikokouksessa valitut tallettajien edustajat ja isännät valitsevat isäntien syyskokouksessa isännät. Isäntien tehtävänä on valita pankin hallituksen jäsenet, vahvistaa pankin toimintaa koskevat säännöt ja yleiset ohjeet sekä käsitellä pankin tilinpäätös ja vastuuvapauden myöntäminen.

Päätökset pankin liiketoiminnasta ja strategisista asioista tekee pankin hallitus. Hallituksen työskentely perustuu vahvistettuihin ohjeisiin. Hallituksen tehtävänä on päättää merkittävimmistä pankin liiketoimintaan liittyvistä asioista. Pankin toimitusjohtaja hoitaa pankin juoksevaa hallintoa hallitukselta saamiensa ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtajan valitsee hallitus.

Hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan riippumattomuuden selvittäminen tapahtuu Finanssivalvonnan ja sen edeltäjän Rahoitustarkastuksen antamien määräysten mukaisesti. Tehtävään valittaessa sekä vuosittain hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on annettava selvitys yhteisöistä, joissa he toimivat. Lisäksi hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on annettava Rahoitustarkastuksen määräyksen mukainen sopivuus- ja luotettavuus selvitys tehtävää vastaanottaessaan.

Hallitusten jäsenten ja toimitusjohtajan riippumattomuuden selvittäminen tapahtuu Finanssivalvonnan ja sen edeltäjän Rahoitustarkastuksen antamien määräysten mukaisesti. Tehtävään valittaessa sekä vuosittain hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on annettava selvitys yhteisöistä, joissa he toimivat. Lisäksi hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan on annettava Rahoitustarkastuksen määräyksen mukainen sopivuus- ja luotettavuus selvitys tehtävää vastaanottaessaan.

Palkitsemisjärjestelmät

Säästöpankin palkitsemisessa noudatetaan Euroopan Unionin ja kansallisen lainsäädännön säännöksiä sekä Finanssivalvonnan ohjeita. Henkilöstön ja johdon palkitsemisjärjestelmä perustuu voimassa olevaan lakiin, finanssialaa koskeviin säännöksiin ja suosituksiin sekä Suomen Corporate Governance -sääntöihin.

Säästöpankki noudattaa päätettäessä toimivan johdon ja henkilökunnan palkitsemisjärjestelmästä luottolaitoslain Hallinto- ja ohjausjärjestelmien 8. lukua. Säästöpankissa ei kuitenkaan sovelleta Luottolaitoslain 8 luvun 9,11 ja 12 §:en säännöksiä niihin palkkionsaajiin, joiden muut-

tuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ei ylitä 50.000 euroa, eikä ylitä 100 %:ia palkkionsaajan kiinteän palkkion kokonaismäärästä.

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa. Palkitsemisjärjestelmä sisältää sekä palkitsemistavan että sen kehittämiseen ja toteuttamiseen liittyvät prosessit. Palkitsemisjärjestelmää kehitetään aktiivisesti ja pitkäjänteisesti yhteenliittymän kilpailukyvyyn, hyvän taloudellisen kehityksen, kannustavuuden, sitouttamisen sekä uusien pätevien henkilöiden saavutuksen turvaamiseksi.

Palkitsemisen periaatteet ovat liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia sekä vastaa pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmä on yhdenmukainen pankin hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa ja toteutetaan aina voimassa olevien riskienhallintaperiaatteiden puitteissa. Palkitseminen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittää pankin riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävän riskitason.

Toimitusjohtajan työsuhteen ehdot ja edut hyväksyy pankin hallitus. Hallituksen jäsenille ja puheenjohtajalle maksetaan kokouskohtainen palkkio ja vuosipalkkio. Pankilla on käytössä palkitsemisjärjestelmä, jonka perusteella henkilökunnalle toimitusjohtaja mukaan lukien voidaan maksaa enintään 3 kuukauden palkkaa vastaava määrä asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on palkita henkilökunnan suorituksia pankin strategian mukaisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Osalla pankin henkilökunnasta on lisäeläkkeitä, jotka mahdollistavat kyseisten henkilöiden siirtymisen eläkkeelle lakisääteistä eläkeikää nuorempana. Eläkkeellesiirtymisaika on näissä sopimuksissa 60-63 vuoden välillä. Lisäeläketurva voi perustua työehtosopimuksen tai työsuhteen määrittämiin.

Palkitsemisen perusteena oleva kokonaiskompensaatio jakautuu kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan. Muuttuva palkanosa käsittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisen.

Lammin Säästöpankissa palkitsemisen määrä ei voi vuodessa ylittää 50.000 euroa.

Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, jonka ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua jäsenluottolaitokselle tai yhtiölle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), ja jos hänelle aiotaan maksaa yli 50.000 vuosipalkkio, noudatetaan luottolaitoslaissa määritettyä muuttuvien palkkioiden maksamisen lykkäämistä. Merkittävä osa vähintään 40 prosenttia määritellystä muuttuvan palkkion kokonaismäärästä lykätään ja maksetaan aikaisintaan 3-5 vuoden kuluessa ansaintajaksosta. Lykkäysajan pituutta arvioitaessa otetaan huomioon henkilön riskiprofiili ja liiketoiminnan luonne.

Säästöpankissa on tunnistettu merkittävät riskinottajahenkilöt, jotka voivat vaikuttaa pankin riskiprofiiliin tai toiminnallaan aiheuttaa pankille merkittävää taloudellista riskiä.

Sisäinen tarkastus todentaa vähintään kerran vuodessa, että Säästöpankkiliitto osk:n hallituksen päättämiä palkitsemisjärjestelmiä on säästöpankissa noudatettu.

Pilari III:n mukaiset palkitsemista koskevat tiedot julkistetaan Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksessä. Tilinpäätös on luettavissa Säästöpankkiryhmän kotisivuilla.

Keskeisimmät ulkoistetut toiminnot

Pankin keskeiset tietojärjestelmät on ulkoistettu Oy Samlink Ab:hen, josta säästöpankit yhdessä omistavat enemmistön. Pankin kirjanpito hoidetaan Samlinkin täysin omistamassa Paikallispankkien PP-Laskenta Oy:ssä. Maksujenvälityksessä pankki käyttää Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj:n maksujenvälitys- ja clearingpalveluja ja rahahuollossa Automatia Pankkiautomaatit Oy:n rahahuoltojärjestelmää.

Yhteiskuntavastuu

Lammin Säästöpankin yhteiskuntavastuulla tarkoitetaan pankin vastuuta yritystoimintansa vaikutuksista ympäröivään yhteiskuntaan ja yrityksen sidosryhmiin. Paikallispankkina Lammin Säästöpankille on tärkeää kantaa omalta osaltaan vastuunsa ympäröivästä yhteiskunnasta. Lammin Säästöpankki huolehtii työnantajavelvoitteiden noudattamisesta. Pankin tuloksesta maksettiin vuonna 2017 yhteisöjen tuloveroa 592 tuhatta euroa. Omalla toiminnallaan pankki edisti toimialueensa aktiivisuutta tukemalla alueen yhteisöjä ja yhdistyksiä 100 tuhannella eurola vuoden 2017 aikana.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardi tuli voimaan 1.1.2018 korvaten kokonaisuudessaan IAS 39 standardin. Voimaantulon seurauksena tilinpäätöksen laadintaperiaatteet muuttuivat vuoden 2018 aloittavien saldojen osalta, vaikuttaen samalla myös aiemmilla tilikausilla tilinpäätökseen kirjattuihin rahoitusinstrumentteihin. Ryhmässä ei ole sovellettu IFRS 9 standardia ennenaikaisesti.

Ryhmässä päätettiin, että IFRS 9 siirtymäsäännöksen salliman periaatteen mukaisesti vertailutietoja ei oikaista takautuvasti. Kaikki tilinpäätösperiaatteen muutoksesta johtuvat kirjaukset rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjattiin edellisten tilikausien voittovarojen kautta siirtymähetkeltä, niin, että siirtymähetkellä ei muutoksista synny tulosvaikutusta.

Merkittävimmät vaikutukset kirjausperiaatteissa liittyvät luokittelun muutoksiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan IFRS 9 standardin säännösten mukaisesti. IFRS 9:n vaikutukset esitetty osana tilinpäätöstä liitteessä sivulta 55 alkaen.

Pankin hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat pankin taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Liiketoiminnan kehitys vuonna 2018

Pankin liiketoiminnan volyymien arvioidaan kasvavan suotuisasti vuoden 2018 aikana. Uuden liiketoimintajaon perusteella suurimmat kasvuodotukset on asetettu yritys- ja varallisuudenhoidon liiketoimintaan. Pankki tavoittelee markkinoita nopeampaa kasvua antolainauksen sekä rahasto- ja vakuutusäästöjen osalta. Pankin liiketuloksen arvioidaan silti jäävän vuoden 2017 tasosta korkokatteen edelleen laskiessa ja digitalisaatioon sekä peruspankkiiudistuuksiin liittyvien IT-kulujen kasvaessa. Mikäli korkotaso nousee kuitenkin lievästi, on tällä pankin tulokseen positiivinen vaikutus. Kilpailutilanteen mahdollisesti kiristyessä pankin saamat marginaalit saattavat laskea, jolla voi olla pankin tulosta heikentävä vaikutus.

Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä

Lammin Säästöpankin voitonjakokelpoiset varat ovat 24 338 828,98 euroa, josta tilikauden voitto on 1 661 337,29 euroa.

Hallitus ehdottaa isäntien kokoukselle, että tilikauden voitto käytetään seuraavasti:

- jaetaan kantarahasto-osuuksille voitto-osuutena	183 750,00 euroa
- käytetään yleishyödyllisiin tarkoituksiin	50 000,00 euroa
- jätetään omaan pääomaan	<u>1 427 587,29 euroa</u>
Yhteensä	1 661 337,29 euroa

Pankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksuvalmius on hyvä eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Kulu-tuotto -suhde, %

Hallintokulut + poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista
 hyödykkeistä + liiketoiminnan muut kulut x 100
 Korkokate + tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista + nettopalkkiotuotot
 + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + myytävissä olevien
 rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotulos + sijoituskiinteistöjen
 nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot + osuus osakkuusyritysten tuloksesta

Oman pääoman tuotto (ROE)

$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{Tuloverot}}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus + tilinpäätös-
siirtojen kertymä laskennallisella verovelalla
vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} * 100$

Koko pääoman tuotto (ROA)

$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{Tuloverot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} * 100$

Omavaraisuusaste

$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä
laskennallisella verovelalla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}} * 100$

Vakavaraisuussuhde

$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä}} * 8 \%$

Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin

$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Riskipainotetut vastuut yhteensä}} * 100$

Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin

$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Riskipainotetut vastuut yhteensä}} * 100$

Vähimmäisomavaraisuusaste

$\frac{\text{Ensisijainen pääoma yhteensä}}{\text{Riskipainotetut vastuut yhteensä}} * 100$

Omat varat yhteensä (TC) suhteessa riskipainotettuihin eriin

$\frac{\text{Omat varat yhteensä (TC)}}{\text{Riskipainotetut vastuut yhteensä}} * 100$

Tilinpäätös

Lammin Säästöpankin tuloslaskelma

		1.1. - 31.12.2017 eur	1.1. - 31.12.2016 eur
Korkotuotot	(2.1)	9 836 151,19	10 692 031,01
Korkokulut	(2.1)	-2 128 487,04	-2 545 512,71
KORKOKATE		7 707 664,15	8 146 518,30
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	(2.2)	189 015,15	179 999,72
Palkkiotuotot	(2.3)	5 052 736,19	4 352 901,12
Palkkiokulut	(2.3)	-799 063,77	-806 806,09
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(2.4)	-10 940,00	-31 936,18
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	(2.5)	2 054 730,32	137 106,29
Suojauslaskennan nettotulos	(2.6)	-13 531,04	-21 424,92
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	(2.7)	-96 323,92	55 488,36
Liiketoiminnan muut tuotot	(2.8)	457 138,89	918 907,34
Hallintokulut		-8 079 556,67	-6 968 516,44
Henkilöstökulut	(2.9)	-4 182 589,90	-3 669 682,92
Muut hallintokulut	(2.10)	-3 896 966,77	-3 298 833,52
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(2.11)	-722 576,65	-216 947,49
Liiketoiminnan muut kulut	(2.8)	-1 865 020,96	-1 832 476,94
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	(2.12)	-1 052 808,87	-158 237,56
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	(2.12)	-97 000,00	0,00
LIIKEVOITTO		2 724 462,82	3 754 575,51
Tilinpäätössiirrot		-470 668,31	-244 866,21
Tuloverot		-592 457,22	-709 941,83
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO(TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN		1 661 337,29	2 799 767,47
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		1 661 337,29	2 799 767,47

Lammin Säästöpankin tase

VASTAAVAA

		31.12.2017	31.12.2016
		eur	eur
Käteiset varat		643 864,37	890 534,97
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		11 180 175,00	16 088 495,00
Saamiset luottolaitoksilta	(1.1)	37 785 583,49	37 375 733,72
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	(1.2)	398 901 138,22	369 983 016,36
Saamistodistukset	(1.3)	6 381 347,50	8 174 510,80
Muilta		6 381 347,50	8 174 510,80
Osakkeet ja osuudet	(1.4)	30 484 380,50	29 402 282,83
Johdannaissopimukset	(1.6)	7 533 878,19	9 811 258,98
Aineettomat hyödykkeet	(1.7)	946 360,50	505 308,82
Aineelliset hyödykkeet		3 997 335,20	4 755 663,88
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	(1.8)	1 922 968,83	2 158 191,89
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	(1.8)	1 830 117,01	2 357 742,05
Muut aineelliset hyödykkeet		244 249,36	239 729,94
Muut varat	(1.9)	1 156 450,68	19 747,26
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(1.10)	2 917 800,82	2 850 190,40
Laskennalliset verosaamiset	(1.17)	10 878,28	4 613,96
VASTAAVAA YHTEENSÄ		501 939 192,75	479 861 356,98

VASTATTAVAA

		31.12.2017	31.12.2016
		eur	eur
VIERAS PÄÄOMA			
Velat luottolaitoksille	(1.11)	69 498 054,44	54 972 624,06
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	(1.12)	372 818 134,69	365 642 744,67
Talletukset		372 811 486,69	365 609 743,45
Muut velat		6 648,00	33 001,22
Muut velat	(1.13)	4 477 701,23	3 454 370,79
Siirtovelat ja saadut ennakot	(1.15)	1 792 437,75	1 527 509,38
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	(1.16)	914 600,00	1 829 200,00
Laskennalliset verovelat	(1.17)	206 264,10	578 692,45
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>449 707 192,21</u>	<u>428 005 141,35</u>
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Vapaaehtoiset varaukset		18 200 978,84	17 730 310,53
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ		<u>18 200 978,84</u>	<u>17 730 310,53</u>
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	(1.21)	368,19	368,19
Kantarahasto		7 350 000,00	7 350 000,00
Muut sidotut rahastot		2 341 824,53	3 856 595,22
Vararahasto		1 560 281,27	1 560 281,27
Käyvän arvon rahasto		781 543,26	2 296 313,95
Vapaat rahastot		3 318 640,74	3 318 640,74
Muut rahastot		3 318 640,74	3 318 640,74
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		19 358 850,95	16 800 533,48
Tilikauden voitto (tappio)		1 661 337,29	2 799 767,47
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>34 031 021,70</u>	<u>34 125 905,10</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u><u>501 939 192,75</u></u>	<u><u>479 861 356,98</u></u>

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

		31.12.2017	31.12.2016
		eur	eur
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		6 126 232,65	3 115 430,74
Takaukset ja pantit		5 951 423,25	2 923 811,34
Muut		174 809,40	191 619,40
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		15 674 942,56	22 458 207,74
Muut		15 674 942,56	22 458 207,74

Lammin Säästöpankin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2017 eur	1.1.-31.12.2016 eur
Liiketoiminnan rahavirta		
Varsinaisen toiminnan voitto verojen jälkeen	1 661 337,29	2 799 767,47
Tilikauden oikaisut	1 957 321,41	1 245 264,78
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-10 990 098,19	12 090 228,43
Saamistodistukset	6 247 977,67	1 871 013,55
Saamiset luottolaitoksilta	13 922 872,50	171 332,66
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä	-28 918 121,86	9 489 748,79
Osakkeet ja osuudet	-1 109 055,40	588 586,47
Muut varat	-1 133 771,10	-30 453,04
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	25 169 276,19	-14 481 796,09
Velat luottolaitoksille	14 525 430,38	-12 022 904,67
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	9 418 364,05	-2 418 551,81
Muut velat	1 225 481,76	-40 339,61
Maksetut tuloverot	-504 642,52	-597 798,53
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	17 293 194,18	1 055 666,06
Investointien rahavirta		
Investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin, lisäykset	-1 413 000,00	
Investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin, vähennykset		1 486 433,48
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-662 092,51	-339 430,84
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	24 000,00	57 000,00
Investointien rahavirta yhteensä	-2 051 092,51	1 204 002,64
Rahoituksen rahavirta		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-914 600,00	-914 600,00
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-241 450,00	-227 750,00
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 156 050,00	-1 142 350,00
Rahavarojen nettomuutos		
Rahavarat tilikauden alussa	21 109 992,60	19 992 673,90
Rahavarat tilikauden lopussa	35 196 044,27	21 109 992,60
Rahavarat muodostuvat seuraavista tase-eristä:		
Käteiset varat	643 864,37	890 534,97
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	34 552 179,90	20 219 457,63
Yhteensä	35 196 044,27	21 109 992,60
Lisätiedot rahoituslaskelmaan:		
Saadut korot	9 953 739,32	10 699 814,95
Maksetut korot	2 308 582,69	2 920 871,95
Saadut osingot	189 015,15	179 999,72
Tilikauden oikaisut:		
Tilinpäätössiirrot	470 668,31	244 866,21
Tuloslaskelman verot	592 457,22	709 941,83
Käyvän arvon muutokset	-27 891,06	8 977,64
Poistot ja arvonalentumiset aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä	961 202,07	339 919,94
Muut oikaisut	-39 115,13	-58 440,84
Yhteensä	1 957 321,41	1 245 264,78

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Lammin Säästöpankki kuuluu Säästöpankkien yhteenliittymään ja pankin tilinpäätös yhdistellään Säästöpankkiryhmän yhdisteltyyn tilinpäätökseen.

Säästöpankkiryhmä on Säästöpankkien ja keskusyhteisönä toimivan Säästöpankkiliiton sekä niiden tytär- ja osakkuusyhteisöjen muodostama finanssiryhmä. Säästöpankit ovat itsenäisiä, alueellisia ja paikallisia pankkeja. Säästöpankkien tuote- ja palveluvalikoimaa täydentävät Säästöpankkiryhmään kuuluvien tuoteyhtiöiden kanssa tuotettavat muut finanssialan palvelut ja tuotteet. Ryhmän merkittävimmät tuoteyhtiöt ovat Sp-Henkivakuutus Oy, Sp-Rahastoyhtiö Oy, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj, Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj, Säästöpankkipalvelut Oy sekä Sp-Koti Oy.

Säästöpankkien yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt muodostavat yhteenliittymästä annetussa laissa määritellyn taloudellisen kokonaisuuden, jossa Säästöpankkiliitto osk ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Säästöpankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisönä toimiva Säästöpankkiliitto osk, 23 säästöpankkia, Säästöpankkien Keskuspankki Suomi Oyj ja Sp-Kiinnitysluottopankki Oyj sekä edellä mainittujen konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, Säästöpankkipalvelut Oy ja Sp-Rahastoyhtiö Oy.

Säästöpankkiryhmän laajuus eroaa Säästöpankkien yhteenliittymän laajuudesta siinä, että Säästöpankkiryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimmät ovat Sp-Henkivakuutus Oy ja Sp-Koti Oy. Säästöpankkiliitto osk toimii koko Säästöpankkiryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä. Säästöpankkiryhmä ei muodosta kirjanpitolaissa määriteltyä konsernia eikä luottolaitostoinnista annetussa laissa määriteltyä konsolidointiryhmää, sillä Säästöpankkiliitto osk:lla ja sen jäsenpankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa. Tämän vuoksi Säästöpankkiryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä.

Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä säädetään, että Säästöpankkien yhteenliittymän keskusyhteisön Säästöpankkiliitto osk:n on laadittava Säästöpankkiryhmän yhdistelty tilinpäätös. Yhdistelty tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö Säästöpankkiliitto osk:n ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Säästöpankkiliitto osk:n hallitus on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätös laaditaan Säästöpankkiryhmän muodostamasta taloudellisesta kokonaisuudesta. Yhdisteltyä tilinpäätöstä varten Säästöpankkiryhmässä sovelletaan yhtenäisiä tilinpäätösperiaatteita. Jäljennös Säästöpankkiryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa osoitteesta www.saastopankki.fi tai Säästöpankkiliiton toimitiloista käyntiosoitteesta Teollisuuskatu 33, 00510 Helsinki.

Pankit laativat erillistilinpäätöksensä kirjanpito- ja luottolaitoslain säännösten, valtiovarainministeriön luottolaitoksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen (698/2014) sekä Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Luottolaitoslain 12 luku 10 §:ään perustuen tytär- ja osakkuusyrietykset, joiden taseen loppusumma on alle yksi prosentti emopankin taseen loppusummasta ja vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa, voidaan jättää konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle. Tytäryrityksillä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tulokseen eikä taseeseen. Konsernin tilinpäätös antaa poisjättämisestä huolimatta oikean ja riittävän kuvan konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Rahoitusinstrumentit

Luokittelu

Rahoitusvarat on tilinpäätöksessä luokiteltu Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus mukaisesti neljään ryhmään arvostamista varten:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
- Myytävissä olevat rahoitusvarat
- Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
- Lainat ja muut saamiset.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin on luokiteltu yhdistelmäinstrumentit, jotka sisältävät kytketyn johdannaisen, jota ei ole erotettu pääsopimuksesta sekä muut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat. Lisäksi tähän luokkaan on luokiteltu johdannaiset, jotka on tehty suojaamistarkoituksessa.

Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin on luokiteltu saamistodistukset, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, jotka erääntyvät määrättynä päivänä ja jotka pankilla on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään asti.

Lainat ja muut saamiset ryhmään on luokiteltu saamiset, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia eikä niitä noteerata julkisesti toimivilla markkinoilla.

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin on luokiteltu rahoitusvarat, joita ei ole luokiteltu edellä kuvattuihin arvostusluokkiin.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit on kirjattu kirjanpitoon kaupantekopäivän mukaisesti ja ne sisältyvät tase-eriin Saamistodistukset ja Osakkeet ja osuudet.

Rahoitusvelat jaetaan kahteen ryhmään arvostamista varten

- Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvelkoihin
- Muihin rahoitusvelkoihin.

Pankilla ei ole kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvelkoja. Kaikki rahoitusvelat on siten luokiteltu Muihin rahoitusvelkoihin.

Arvostaminen

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivän perusteella.

Rahoitusvarat on merkitty taseeseen joko käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenoön. Johdannaispimuksia lukuun ottamatta rahoitusvelat on merkitty taseeseen jaksotettuun hankintamenoön.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin luokiteltujen erien käyvän arvon muutokset on kirjattu suoraan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot.

Myytavissä olevat rahoitusvarat on arvostettu käypään arvoon. Niiden käyvän arvon muutokset laskennallisilla veroilla oikaistuna on kirjattu omaan pääomaan muodostettuun käyvän arvon rahastoon. Ulkomaan rahan määräisistä eristä johtuvia kurssivoittoja ja -tappioita ei kirjata käyvän arvon rahastoon vaan suoraan tulokseen. Käyvän arvon rahastoon kertynyt arvonmuutos kirjataan tulokseen, kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuuserä myydään tai muuten kirjataan pois taseesta.

Julkisesti noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on pidetty vuoden viimeistä ostokurssia. Muiden kuin julkisesti noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on pidetty niiden hankintamenoa silloin, kuin käypää arvoa ei ole voitu luotettavasti määritellä. Saamistodistusten käypänä arvona on pidetty vuoden viimeistä ostokurssia, jos saamistodistuksella on julkinen hintanoteeraus tai sen puuttuessa saatavan pääoma- ja korkovirran markkinakorolla diskontattua nykyarvoa tai arvoa, joka on laskettu muuta yleisesti hyväksytyä arvostusmallia tai –menetelmää käyttäen.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset sekä lainat ja muut saamiset on arvostettu jaksotettuun hankintamenuun tai arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenuun, jos arvonalentumisesta on ollut objektiivista näyttöä.

Tytär- ja omistusyhteisyritysten osakkeet ja osuudet on kirjattu hankintamenuun tai arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintamenuun, jos arvonalentumisen on todettu olevan merkittävä tai pitkäaikainen

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimukset on tilinpäätöksessä arvostettu käypään arvoon ja arvonmuutokset on kirjattu taseeseen ja tuloslaskelmaan.

Pankki suojaa korkoriskiään sekä käyvän arvon että rahavirran muutoksilta ja soveltaa niihin suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauksen kohteena on kiinteäkorkoinen ottolainaus ja rahavirran suojauksen kohteena vaihtuvakorkoisen antolainauksen tuleva korkovirta.

Käypää arvoa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos on kirjattu tuloslaskelmassa erään Suojauslaskennan nettotulos. Käypää arvoa suojaattaessa myös suojattava kohde on suojauksen ajan arvostettu käypään arvoon, vaikka se muuten arvostettaisiin jaksotettuun hankintamenuun. Suojattavan kohteen käyvän arvon muutos on kirjattu taseessa kyseisen tase-erän oikaisuksi ja tuloslaskelmassa erään Suojauslaskennan nettotulos. Suojaavien johdannaisten korkokulut esitetään korkokuluissa ja tuotot korkotuotoissa.

Rahavirtaa suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutoksen tehokas osuus on kirjattu laskennallisilla veroilla oikaistuna omassa pääomassa olevaan käyvän arvon rahastoon. Käyvän arvon muutoksen tehoton osuus on kirjattu suoraan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot. Arvopaperikaupan nettotuottoihin on kirjattu myös suojaavina instrumentteina käytettyjen korko-optioiden aika-arvon muutos, koska aika-arvo ei ole osa suojaavaa instrumenttia. Suojaavien johdannaisten korkokulut esitetään korkokuluissa ja tuotot korkotuotoissa.

Suojaavan johdannaisten arvostamisesta käyvän arvon rahastoon kertynyt arvonmuutos kirjataan tulokseen suojatun rahavirran oikaisuksi sitä mukaa, kun suojattu rahavirta tuloutuu. Rahavirran suojauksessa suojattavaa kohdetta ei arvosteta käypään arvoon.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet on jaettu käyttötarkoituksen perusteella omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Jaon lähtökohtana ovat olleet käytetyt neliömetrit.

Kiinteistöt on merkitty taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet on merkitty taseeseen hankintamenuon. Pankki ei sovelta luottolaitoslain 12 luvun 8§:n mahdollisuutta arvostaa sijoituskiinteistöt käypään arvoon.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien tasearvot perustuvat hyödykkeiden arvoon suhteessa varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin.

Sijoituskiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden kirjanpitoarvon ja sitä pysyvästi alemman todennäköisen luovutushinnan ero, mikäli se on olennainen, on kirjattu arvonalentumistappiona kuluksi sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin. Mahdolliset arvonalentumisten peruutukset kirjataan saman erän oikaisuuksi.

Pankin keskeiset sijoituskiinteistökohteet on arvioitu kiinteistökohtaisesti kauppahinta/tuottoarvomenetelmää käyttäen (jätetään se, jota pankki on käyttänyt arvioinnissa).. Kauppahintamenetelmää on käytetty etupäässä asuntojen ja maa-alueiden arvioinnissa. Tuottoarvomenetelmän arviot perustuvat kiinteistökohteesta saatavissa olevan nettovuokratuoton määrään ja kiinteistömarkkinoiden tuottovaateeseen. Vähimmäistuottovaateena on pidetty 3,0 %:n tuottoa. Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on ilmoitettu liitetiedossa 1.8.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero ja verotusperusteiset varaukset

Poistoeroon on kirjattu tehtyjen ja suunnitelmanmukaisten poistojen erotus.

Verotusperusteisia varauksia, mm. luottotappiovarauksia, käytetään pankin tilinpäätös- ja verosuunnittelussa. Verotusperusteisten varausten määrä tai muutos eivät siten kuvaa pankin riskiä.

Pankin tilinpäätöksessä tilinpäätössiirtojen kertymä esitetään siihen liittyvää verovelkaa vähentämättä.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina esitetään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset ja asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia ovat mm. takaukset ja niihin rinnastettavat takuusitoumukset. Sitoumukset esitetään sen määräisenä, mitä takaus tai takuusitoumus tilinpäätöshetkellä enintään vastaa.

Asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia ovat mm. sitovat luottolupaukset, myönnetty nostamattomat luotot sekä käyttämättömät luottolimiitit. Sitoumukset esitetään sen määräisenä, mitä niiden perusteella tilinpäätöshetkellä enintään voidaan joutua maksamaan.

Korkotuotot ja –kulut

Korkotuottoihin ja –kuluihin on kirjattu kaikki korollisista varoista ja veloista aiheutuvat korkotuotot ja -kulut. Korot on kirjattu suoriteperusteella lukuun ottamatta viivästyskorjoja, jotka on kirjattu, kun maksu on saatu. Korot on jaksotettu efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Korkotuottoina tai –kuluina on käsitelty myös saamisten ja velkojen hankintahinnan ja nimellisarvon erotus, joka on jaksotettu saamisen tai velan juoksuajalle efektiivisen koron menetelmällä. Vastaerä on kirjattu saamisen tai velan muutokseksi.

Korkotuottoa on kerrytetty myös arvoltaan alentuneen saamisen kirjanpidossa jäljellä olevalle saldolle sopimuksen alkuperäisellä efektiivisellä korolla.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot

Lainat ja muut saamiset

Arvonalentumistappioihin on kirjattu arvonalentumiset lainoista ja muista saamisista, kun on ollut objektiivista näyttöä siitä, että lainan tai muun saamisen pääomasta tai koroista ei saada suoritusta eikä saamisen vakuus riitä kattamaan sen määrää. Objektiivisen näytön arviointi perustuu asiakkaan maksukyvyttömyyden ja vakuuden riittävyyden arviointiin. Arvonalentumista kirjattaessa vakuus on arvostettu määrään, joka siitä todennäköisesti odotetaan saatavan realisoituhetkellä. Arvonalentumistappion määrä on määritetty saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena ottaen huomioon vakuuden käypä arvo. Diskonttaus korkona on käytetty saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Lainat ja muut saamiset on luokiteltu ryhmiin, joiden arvonalentumistappioiden tarvetta on arvioitu ryhmäkohtaisesti. Saamisryhmät on luokiteltu samankaltaisten luottoriskiominaisuuksien perusteella, jotta kyettäisiin arvioimaan ryhmäkohtaisten arvonalentumisten tarvetta niistä saamisista, joista ei ole vielä tunnistettu yksittäiseen saamiseen kohdistuvaa arvonalennusperustetta.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Mikäli tilinpäätöspäivänä on havaittu objektiivista näyttöä siitä, että eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin luokitellun saamistodistuksen arvo on saattanut alentua, saamistodistukselle on tehty arvonalentumistarkastelu.

Jos tarkastelussa on havaittu arvon alentuneen, esim. liikkeeseenlaskijan luottoriski on kasvanut, arvon arvonalennus on kirjattu tulosvaikutteisesti erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot. Arvonalentumistappion määrä on määritetty saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttaus korkona on käytetty saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Mikäli tilinpäätöspäivänä on havaittu objektiivista näyttöä siitä, että myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellun arvopaperin arvo on saattanut alentua, arvopaperille on tehty arvonalentumistarkastelu. Jos tarkastelussa on havaittu arvon alentuneen, esim. liikkeeseenlaskijan luottoriski on kasvanut tai osakkeen arvo on laskenut merkittävästi tai pitkäaikaisesti alle hankintamenon ja pankki arvioi, että se ei saa sijoittamiaan varoja takaisin, käyvän arvon rahastoon kertynyt tappio on kirjattu tulosvaikutteisesti erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Saamistodistusten osalta arvonalentumistappion määrä on määritetty saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen, saamisesta kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena.

Diskonttaus korkona on käytetty saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa. Saamistodistusten arvonalentumistappion peruuntuminen kirjataan tulosvaikutteisesti. Osakkeiden ja osuuksien arvonalentumistappion määrää on arvioitu niiden kirjanpitoarvon ja sen arvon, jonka pankki arvioi jäävän saamatta, erotuksena. Osakkeiden tai osuuksien arvonalentumistappiota ei voida peruuttaa tulosvaikutteisesti, vaan arvonmuutos kirjataan käyvän arvon rahastoon.

Poistoperiaatteet

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot poistetaan taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Poistoajat ovat rakennusten ja rakennelmien osalta 10-30 vuotta ja koneiden ja kaluston osalta 5-8 vuotta. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Tietokoneohjelmistojen kehittämismenot sekä lisenssit aktivoidaan Aineettomiin oikeuksiin ja poistetaan 3-5 vuodessa. Pitkävaikutteiset menot poistetaan vaikutusaikanaan.

Muut kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut sekä pakolliset varaukset

Pankissa eikä konsernissa ole kirjattu muita kuin varsinaisen toiminnan tuottoja ja kuluja. Jos vastaisen menon ja menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, se merkitään pankin taseen pakollisiin varauksiin.

Verot

Pankin tilinpäätöksessä tuloverot on kirjattu verotettavan tulon perusteella laskettuna. Käyvän arvon rahastoon sisältyvästä positiivisesta arvonmuutoksesta on taseeseen merkitty laskennallinen verovelka ja negatiivisesta arvonmuutoksesta laskennallinen verosaaminen. Lisäksi käyvän arvon rahastosta tulokseen siirretystä negatiivisesta arvonmuutoksesta on kirjattu laskennallinen verosaaminen. Muita laskennallisia veroja ei ole kirjattu.

Rahavarat

Rahoituslaskelman rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta. Rahoituslaskelma on laadittu epäsuoraa menetelmää käyttäen.

LIITETIEDOT

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1.1 Saamiset luottolaitoksilta

	2017	2016
Vaadittaessa maksettavat	34 552 179,90	20 219 457,63
Keskusrahallaitoksesta	31 543 720,82	16 497 950,80
Kotimaisilta luottolaitoksilta	3 008 459,08	3 721 506,83
Muut	3 233 403,59	17 156 276,09
Keskusrahallaitoksesta	3 233 403,59	17 156 276,09
Yhteensä	37 785 583,49	37 375 733,72

1.2 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

	2017	2016
Yritykset ja asuntoyhteisöt	80 894 213,22	58 065 314,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	225 152,60	207 429,54
Julkisyhteisöt		125 000,00
Kotitaloudet	315 232 127,71	308 693 318,04
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2 549 644,69	2 891 954,78
Yhteensä	398 901 138,22	369 983 016,36
- joista saamiset, joilla on huonompi etuoikeus velallisen muilla veloilla	24 000,00	69 000,00

Tilikauden aikana kirjatut arvonalentumistappiot

	2017	2016
Arvonalennustappiot tilikauden alussa	730 955,19	1 052 369,77
+ tilikauden aikana kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot	1 071 230,65	296 972,35
+ / - tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot	35 108,80	-101 954,28
- tilikauden aikana peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot	-51 490,65	-36 633,00
- aikaisemmin kirjattu saamiskohtainen arvonalentumistappio	-736 642,78	-306 286,19
Arvonalentumistappiot tilikauden lopussa	1 049 161,21	904 468,65
Saamisista tilikaudelle kirjattujen lopullisten luottotappioiden määrä	736 424,79	306 139,55

Järjestämättömien saamisten määrä

	2017	2016
Järjestämättömät saamiset	2 287 958,51	3 323 426,27

1.3 Saamistodistukset

	2017		2016	
	Yhteensä	Joista keskuspankki-rahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia	Yhteensä	Joista keskuspankki-rahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät saamistodistukset			210 940,00	
Julkisesti noteeratut			0,00	
Muut			210 940,00	
Myytävissä olevat saamistodistukset	17 561 522,50	11 025 105,00	24 052 065,80	16 088 495,00
Julkisesti noteeratut	17 458 772,50	11 025 105,00	24 052 065,80	16 088 495,00
Muut	102 750,00			
Yhteensä	17 561 522,50	11 025 105,00	24 263 005,80	16 088 495,00
- joista saamiset, joilla on huonompi etuoikeus velallisen muilla veloilla			408 035,00	

1.4 Osakkeet ja osuudet

	2017	2016
Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet	29 581 304,95	28 402 207,28
Julkisesti noteeratut	19 121 692,21	28 402 207,28
Muut	10 459 612,74	
Osakkeet ja osuudet yhteensä	29 581 304,95	28 402 207,28
- joista luottolaitoksissa	8 666 804,65	8 291 858,61
- joista muissa yrityksissä	903 075,55	20 110 348,67

Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä		
Muissa yrityksissä	868 200,00	965 200,00
Yhteensä	868 200,00	965 200,00

Omistukset on arvostettu hankintameno.

Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä

Muissa yrityksissä	34 875,55	34 875,55
Yhteensä	34 875,55	34 875,55

Omistukset on arvostettu hankintameno.

1.5 Rahoitusvarojen ryhmät

	2017	2016
Lainat ja muut saamiset	436 686 721,71	407 358 750,08
Myytävissä olevat rahoitusvarat	48 045 903,00	53 454 348,63
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	7 470 601,95	10 022 198,98
Yhteensä	492 203 226,66	470 835 297,69

1.6 Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimusten nimellisarvot	2017			
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Jäljellä oleva maturiteetti				
Suojaavat johdannaissopimukset	5 000 000,00	21 101 700,00	60 000 000,00	86 101 700,00
Käyvän arvon suojaus	5 000 000,00	21 101 700,00	60 000 000,00	86 101 700,00
Korkojohdannaiset	5 000 000,00	15 000 000,00	60 000 000,00	80 000 000,00
Koronvaihtosopimukset	5 000 000,00	15 000 000,00	60 000 000,00	80 000 000,00
Osakejohdannaiset		6 101 700,00		6 101 700,00

Johdannaissopimusten nimellisarvot	2016			
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	yli 5 vuotta	Yhteensä
Jäljellä oleva maturiteetti				
Suojaavat johdannaissopimukset	33 098 800,00	14 109 100,00	60 000 000,00	107 207 900,00
Käyvän arvon suojaus	33 098 800,00	14 109 100,00	60 000 000,00	107 207 900,00
Korkojohdannaiset	25 000 000,00	10 000 000,00	60 000 000,00	95 000 000,00
Koronvaihtosopimukset	25 000 000,00	10 000 000,00	60 000 000,00	95 000 000,00
Osakejohdannaiset	8 098 800,00	4 109 100,00		12 207 900,00

Johdannaissopimusten käyvät arvot

	2017		2016	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat
Suojaavat johdannaissopimukset	7 533 878,19		9 811 258,98	
Käyvän arvon suojaus	7 533 878,19		9 811 258,98	
Korkojohdannaiset	7 470 601,95		9 725 318,00	
Koronvaihtosopimukset	7 470 601,95		9 725 318,00	
Osakejohdannaiset	63 276,24		85 940,98	
Yhteensä	7 533 878,19		9 811 258,98	

	2017	2016
Suojausinstrumentin suojaattavasta riskistä johtuva voitto- tai tappio		
Suojattavan kohteen arvonmuutos	7490132,32	9660190,70

1.7 Aineettomat hyödykkeet

	2017	2016
Muut kehittämismenot	199 661,58	5 544,53
Muut aineettomat hyödykkeet	746 698,92	499 764,29
Yhteensä	946 360,50	505 308,82

1.8 Aineelliset hyödykkeet

	2017	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Maa- ja vesialueet		
Omassa käytössä	3 197,26	
Sijoituskäytössä	67 669,61	68 100,00
Yhteensä	70 866,87	68 100,00
Rakennukset		
Omassa käytössä	342 277,65	
Sijoituskäytössä	405 964,67	750 000,00
Yhteensä	748 242,32	750 000,00
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		
Omassa käytössä	1 484 642,10	
Sijoituskäytössä	1 449 334,55	3 351 200,00
Yhteensä	2 933 976,65	3 351 200,00
Muut aineelliset hyödykkeet	244 249,36	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 997 335,20	4 169 300,00

Sijoituskiinteistöt on arvostettu hankintamenoon.

	2016	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Maa- ja vesialueet		
Omassa käytössä	3 197,26	
Sijoituskäytössä	67 669,61	68 100,00
Yhteensä	70 866,87	68 100,00
Rakennukset		
Omassa käytössä	406 902,69	
Sijoituskäytössä	524 187,73	750 000,00
Yhteensä	931 090,42	750 000,00
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		
Omassa käytössä	1 947 642,10	
Sijoituskäytössä	1 566 334,55	3 351 200,00
Yhteensä	3 513 976,65	3 351 200,00
Muut aineelliset hyödykkeet	239 729,94	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	4 755 663,88	4 169 300,00

Sijoituskiinteistöt on arvostettu hankintamenoon.

Aineettomat hyödykkeet

	2017	2016
Hankintameno 1.1.	2 699 099,26	2 422 959,11
+ tilikauden lisäykset	581 267,93	276 140,15
- tilikauden vähennykset	0,00	0,00
+/- siirrot erien välillä	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	3 280 367,19	2 699 099,26
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-2 193 790,44	-2 115 037,46
+/- vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot	0,00	0,00
- tilikauden poistot	-140 216,25	-78 752,98
- tilikauden arvonalentumiset	0,00	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-2 334 006,69	-2 193 790,44
Kirjanpitoarvo 31.12.	946 360,50	505 308,82
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,00	307 921,65

Aineelliset hyödykkeet

	2017	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
	Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistö-osakkeet			
Hankintameno 1.1.	3 324 032,74	2 917 155,20	2 457 074,76	8 698 262,70
+ tilikauden lisäykset			80 824,58	80 824,58
- tilikauden vähennykset			-64 119,82	-64 119,82
Hankintameno 31.12.	3 324 032,74	2 917 155,20	2 473 779,52	8 714 967,46
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-1 165 840,85	-559 413,15	-2 217 344,82	-3 942 598,82
+/- vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot			45 952,38	45 952,38
- tilikauden poistot	-235 223,06	-64 625,04	-58 137,72	-357 985,82
- tilikauden arvonalentumiset		-463 000,00		-463 000,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-1 401 063,91	-1 087 038,19	-2 229 530,16	-4 717 632,26
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 922 968,83	1 830 117,01	244 249,36	3 997 335,20
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 158 191,89	2 357 742,05	239 729,94	4 755 663,88

Aineelliset hyödykkeet

	2016	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
	Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistö-osakkeet			
Hankintameno 1.1.	3 296 268,08	2 935 992,24	2 448 491,87	8 680 752,19
+ tilikauden lisäykset	27 764,66	26 943,14	8 582,89	63 290,69
- tilikauden vähennykset		-45 780,18		-45 780,18
Hankintameno 31.12.	3 324 032,74	2 917 155,20	2 457 074,76	8 698 262,70
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-1 048 566,29	-496 254,43	-2 136 611,14	-3 681 431,86
- tilikauden poistot	-117 274,56	-63 158,72	-80 733,68	-261 166,96
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-1 165 840,85	-559 413,15	-2 217 344,82	-3 942 598,82
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 158 191,89	2 357 742,05	239 729,94	4 755 663,88
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 247 701,79	2 439 737,81	311 880,73	4 999 320,33

1.9 Muut varat

	2017	2016
Arvopapereiden myyntisaamiset	762 483,48	
Muut	393 967,20	19 747,26
Yhteensä	1 156 450,68	19 747,26

1.10 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	2017	2016
Korot	1 850 980,07	1 968 568,20
Muut	1 066 820,75	881 622,20
Yhteensä	2 917 800,82	2 850 190,40

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**1.11 Velat luottolaitoksille**

	2017	2016
Luottolaitoksille	69 498 054,44	54 972 624,06
Vaadittaessa maksettavat	33 438,85	547 826,99
Muut	69 464 615,59	54 424 797,07
Yhteensä	69 498 054,44	54 972 624,06

1.12 Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

	2017	2016
Talletukset	372 811 486,69	365 609 743,45
Vaadittaessa maksettavat	316 244 804,55	277 606 702,14
Muut	56 566 682,14	88 003 041,31
Muut velat	6 648,00	33 001,22
Muut	6 648,00	33 001,22
Yhteensä	372 818 134,69	365 642 744,67

1.13 Muut velat

	2017	2016
Maksujenvälitysvelat	3 652 347,02	3 380 300,77
Muut	825 354,21	74 070,02
Yhteensä	4 477 701,23	3 454 370,79

1.14 Varaukset

	2017	2016
Muut varaukset	18 200 978,84	17 730 310,53
Yhteensä	18 200 978,84	17 730 310,53

1.15 Siirtovelat ja saadut ennakot

	2017	2016
Korot	525 698,45	703 127,74
Muut	1 266 739,30	824 381,64
Yhteensä	1 792 437,75	1 527 509,38

1.16 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

	2017			
Velan yksilöintitiedot	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Korko %	Eräpäivä
Lammin Sp Deb. I 2013 float 5.6.2018	914 600,00	914 600,00	2,00	5.6.2018
Yhteensä	914 600,00	914 600,00		

Velan yksilöintitiedot

Omiin varoihin luettu määrä

Lammin Sp Deb. I 2013 float 5.6.2018

Yhteensä

Kaikki ilmoitetut velat ovat euromääräisiä. Ilmoitetut velat luetaan vakavaraisuuslaskennassa luottolaitoksen alempiin toissijaisiin omiin varoihin.

Ennenaikaisen takaisinmaksun ehdot:

Pankki pidättää itselleen kaikkien lainojen osalta oikeuden lunastaa laina joko kokonaan tai osittain takaisin ennen eräpäivää. Ennenaikainen takaisinmaksu on kuitenkin mahdollista ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla, lukuun ottamatta vähäisiä lunastuksia, jotka pankki edelleen myy lyhyen ajan sisällä lunastuksesta.

Velkojen etuoikeutta ja velkojen mahdollista osakkeisiin vaihtamista koskevat määräykset:

Lainat on laskettu liikkeeseen velkakirjalain (622/47) 34 §:n mukaisena debentuurilainana. Lainoilla on liikkeeseenlaskijan muita velkasitoumuksia huonompi etuoikeus.

	2016			
Velan yksilöintitiedot	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Korko %	Eräpäivä
Lammin Sp Deb. I 2013 float 5.6.2018	1 829 200,00	1 829 200,00	2,00	5.6.2018
Yhteensä	1 829 200,00	1 829 200,00		

Velan yksilöintitiedot Omiin varoihin luettu määrä

Lammin Sp Deb. I 2013 float 5.6.2018

Yhteensä

Kaikki ilmoitetut velat ovat euromääräisiä. Ilmoitetut velat luetaan vakavaraisuuslaskennassa luottolaitoksen alempiin toissijaisiin omiin varoihin.

1.17 Laskennalliset verovelat ja -saamiset

	2017	2016
Arvostamisesta johtuvat laskennalliset verosaamiset	10878,28	4 613,96
Arvostamisesta johtuvat laskennalliset verovelat	206264,10	578 692,45

Laskennalliset verovelat ja -saamiset on kirjattu käyvän arvon rahastoon kirjatuista rahavirtaa suojaavien johdannaisten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista sekä laskennallinen verosaaminen käyvän arvon rahastosta arvonalentumistappiona tulokseen siirretystä negatiivisesta arvonmuutoksesta.

Muilta osin laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei ole kirjattu pankin taseeseen.

1.18 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma

Rahoitusvarat

	2017		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		1 009 825,00	3 416 950,00
Saamiset luottolaitoksilta	27 018 301,71	3 233 403,59	
Johdannaissopimukset	26 171,50	168 772,90	846 196,34
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7 631 928,64	37 295 009,17	126 373 444,74
Saamistodistukset		253 387,50	4 944 892,50
Yhteensä	34 702 573,35	42 129 171,06	136 427 679,92

	2017		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	6 753 400,00		11 180 175,00
Saamiset luottolaitoksilta			30 251 705,30
Johdannaissopimukset	6 492 737,45		7 533 878,19
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	107 312 224,10	120 288 531,57	398 901 138,22
Saamistodistukset	1 183 067,50		6 381 347,50
Yhteensä	128 234 166,50	120 288 531,57	461 782 122,40

Rahoitusvarat

	2016		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		1 549 425,00	7 151 150,00
Saamiset luottolaitoksilta	20 194 518,93	7 339 955,81	
Johdannaissopimukset	24 938,70	818 653,81	819 286,47
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	6 875 829,83	37 782 903,45	116 849 024,38
Saamistodistukset	210 940,00	806 430,00	4 788 161,00
Yhteensä	27 331 166,16	58 113 688,35	129 607 621,85

Rahoitusvarat

	2016		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	7 387 920,00		16 088 495,00
Saamiset luottolaitoksilta			27 534 474,74
Johdannaissopimukset	8 148 380,00		9 811 258,98
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	96 791 213,35	111 684 045,35	369 983 016,36
Saamistodistukset	2 368 979,80	0,00	8 174 510,80
Yhteensä	114 696 493,15	111 684 045,35	441 433 014,86

Rahoitusvelat

	2017		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	668 985,95	15 899 788,63	47 089 279,86
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	322 366 497,95	40 746 910,65	9 698 078,09
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		914 600,00	
Yhteensä	323 035 483,90	57 561 299,28	56 787 357,95

Rahoitusvelat

	2017		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille		5 840 000,00	69 498 054,44
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	6 648,00		372 818 134,69
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			914 600,00
Yhteensä	6 648,00	5 840 000,00	443 230 789,13

Rahoitusvelat

	2016		
	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	547 826,99	31 513 866,25	16 520 930,82
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	284 720 410,12	60 826 985,08	20 062 348,25
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		914 600,00	914 600,00
Yhteensä	285 268 237,11	93 255 451,33	37 497 879,07

Rahoitusvelat

	2016		
	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille		6 390 000,00	54 972 624,06
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	33 001,22		365 642 744,67
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			1 829 200,00
Yhteensä	33 001,22	6 390 000,00	422 444 568,73

Vaadittaessa maksettavat saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä:
Muut kuin määräaikaiset talletukset sekä luotolliset tilit on ilmoitettu luokassa alle 3 kk.

1.19 Varojen ja velkojen erittely kotimaan ja ulkomaan rahan määräisiin sekä samaan konserniin kuuluvilta

Varat	2017		2016	
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	11 180 175,00		16 088 495,00	
Saamiset luottolaitoksilta	37 785 583,49		37 375 733,72	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	398 901 138,22		369 983 016,36	
Saamistodistukset	6 381 347,50		8 174 510,80	
Johdannaissopimukset	7 533 878,19		9 811 258,98	
Muu omaisuus	40 157 070,35		38 428 342,12	
Yhteensä	501 939 192,75		479 861 356,98	

Velat

	2017		2016	
	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	69 498 054,44		54 972 624,06	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	372 818 134,69		365 642 744,67	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	914 600,00		1 829 200,00	
Muut velat	4 683 965,33		4 033 063,24	
Siirtovelat ja saadut ennakot	1 792 437,75		1 527 509,38	
Yhteensä	449 707 192,21		428 005 141,35	

1.20 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käyvän arvon hierarkia

	2017		2016	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat				
Käteiset varat	643 864,37	643 864,37	890 534,97	890 534,97
Saamiset luottolaitoksilta	37 785 583,49	37 785 583,49	37 375 733,72	37 375 733,72
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	398 901 138,22	398 901 138,22	369 983 016,36	369 983 016,36
Saamistodistukset	17 561 522,50	17 561 522,50	24 263 005,80	24 263 005,80
Osakkeet ja osuudet	29 581 304,95	29 581 304,95	28 402 207,28	28 402 207,28
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrittäjissä	868 200,00	868 200,00	965 200,00	965 200,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	34 875,55	34 875,55	34 875,55	34 875,55
Johdannaissopimukset	7 533 878,19	7 533 878,19	9 811 258,98	9 811 258,98
Yhteensä	492 910 367,27	492 910 367,27	471 725 832,66	471 725 832,66

Rahoitusvelat

	2017		2016	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	69 498 054,44	69 498 054,44	54 972 624,06	54 972 624,06
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	372 818 134,69	372 818 134,69	365 642 744,67	365 642 744,67
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	914 600,00	914 600,00	1 829 200,00	1 829 200,00
Yhteensä	443 230 789,13	443 230 789,13	422 444 568,73	422 444 568,73

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

	2017			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Kauden aikana realisoitumattomat voitot ja tappiot, taso 3	36 683 214,71	7 533 878,19	10 459 612,74	54 676 705,64
	2016			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Kauden aikana realisoitumattomat voitot ja tappiot, taso 3	43 381 714,05	9 725 318,00	245 265,76	53 352 297,81
			1 900,00	

Käypä arvo ja suoraan tuloslaskelmaan merkityt arvonmuutokset sekä käyvän arvon rahastoon merkityt muutokset kustakin käypään arvoon merkittyjen rahoitusvälineiden ryhmästä

	2017		
	Käypäarvo	Arvonmuutos Tuloslaskelma	Käyvänarvonrahasto
Myytavissä olevat rahoitusvarat	47 142 827,45	-1 209,71	976 929,08
Käypäänarvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat	903 075,55	-97 000,00	
Yhteensä	48 045 903,00	-98 209,71	976 929,08

	2016		
	Käypäärho	Arvonmuutos Tuloslaskelma	Käyvänarvonrahasto
Myytavissä olevat rahoitusvarat	52 454 273,08	-0,01	2 870 392,44
Käypäänarvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	1 211 015,55	10 940,00	
Yhteensä	53 665 288,63	10 939,99	2 870 392,44

Käyvän arvon rahaston muutokset tilikauden aikana

	2017			
	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Yhteensä
Myytavissä olevat rahoitusvarat	2 870 392,44	1 679 891,25	-3 573 354,61	976 929,08
Yhteensä	2 870 392,44	1 679 891,25	-3 573 354,61	976 929,08

Käyvän arvon rahaston muutokset tilikauden aikana

	2016			
	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Yhteensä
Myytavissä olevat rahoitusvarat	1 890 546,93	2 986 273,85	-2 006 428,34	2 870 392,44
Yhteensä	1 890 546,93	2 986 273,85	-2 006 428,34	2 870 392,44

Rahoitusvarat, jotka arvostettu hankintamenoon sen vuoksi, että niiden käypää arvoa ei ole voitu määrittää luotettavasti

2017

Hankintamenoon arvostettu rahoitusvarat	Kirjanpitoarvo
Sp-Koti Oy PO-laina 14-24 4,0% 31.1.2024	24 000,00
Yhteensä	24 000,00

2016

Hankintamenoon arvostettu rahoitusvarat	Kirjanpitoarvo
Sp-Rahastoyhtiö Oy PO-laina 13-18 4,0% 25.4.2018	45 000,00
Sp-Koti Oy PO-laina 14-24 4,0% 31.1.2024	24 000,00
Yhteensä	69 000,00

Hankintameno on arvostettu osakkeet ja osuudet toiminnalle välttämättömissä yrityksissä, jotka on esitetty tarkemmin liitetiedossa 5.2. Toiminnalle välttämättömät osakkeet ja osuudet on tarkoitettu pidettäväksi pysyvästi hallussa. Näiden omistusten käypää arvoa ei voida määrittää luotettavasti.

Jaksotettuun hankintameno on arvostettu saamistodistuksia kirjanpitoarvoltaan 24.000,00 euroa.

1.21 Oman pääoman lisäykset ja vähennykset sekä siirrot erien välillä tilikauden aikana

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tilikauden lopussa
Peruspääoma	368,19			368,19
Kantarahasto	7 350 000,00			7 350 000,00
Muut sidotut rahastot	3 856 595,22	1 679 891,25	-3 194 661,94	2 341 824,53
Vararahasto	1 560 281,27			1 560 281,27
Käyvän arvon rahasto	2 296 313,95	1 679 891,25	-3 194 661,94	781 543,26
Käypään arvoon arvostamisesta	2 296 313,95	1 679 891,25	-3 194 661,94	781 543,26
Vapaat rahastot	3 318 640,74			3 318 640,74
Muut rahastot	3 318 640,74			3 318 640,74
Edellisten tilikausien voitto	16 800 533,48	5 415 784,94	-2 857 467,47	19 358 850,95
Tilikauden voitto	2 799 767,47	1 982 371,48	-3 120 801,66	1 661 337,29
Oma pääoma yhteensä	34 125 905,10	9 078 047,67	-9 172 931,07	34 031 021,70

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tilikauden lopussa
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	1 597 101,01	650 895,33	-2 163 948,94	84 047,40
josta laskennalliset verot	-399 275,26		-71 496,56	-470 771,82
Saamistodistukset	699 212,94	1 028 995,92	-1 030 713,00	697 495,86
josta laskennalliset verot	-174 803,23		-96 305,41	-271 108,64
Käyvän arvon rahasto yhteensä	2 296 313,95	1 679 891,25	-3 194 661,94	781 543,26

1.22 Kantarahasto

Lammin Säästöpankin kantarahasto-osuuksien lukumäärä on 7350 kpl
Kantarahasto-osuuden omistajalla on oikeus voitonjakoon säästöpankkilain (28.12.2001/1502)41 §:ssä säädetyllä tavalla.

Kantarahasto-osuuden omistajalla on oikeus osallistua isäntien vaaliin, osuudenomistajan äänimäärä on omistettujen kantarahasto-osuuksien määrä kuitenkin enintään 10 ääntä.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

2.1 Korkotuotot ja -kulut

	2017	2016
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	1 933,89	35 415,04
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7 236 041,01	7 720 126,35
Saamistodistuksista	399 013,32	436 945,72
Johdannaissopimuksista	1 856 263,89	2 401 655,36
Rahoitusvelkojen negatiivista korkokuluista	205 381,46	
Muut korkotuotot	137 517,62	97 888,54
Yhteensä	9 836 151,19	10 692 031,01
Korkotuotot arvoltaan alentuneista luotoista ja muista saamisista	136 371,63	133 352,33
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-433 517,55	-563 712,72
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	-1 563 240,19	-1 931 936,00
Johdannaissopimuksista ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista		-3 463,05
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-26 109,88	-44 487,85
Negatiiviset korkotuotot rahoitusvaroista	-99 944,96	
Muut korkokulut	-5 674,46	-1 913,09
Yhteensä	-2 128 487,04	-2 545 512,71

2.2 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

	2017	2016
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista saadut osinkotuotot		572,24
Myytävässä olevista rahoitusvaroista saadut osinkotuotot	189 015,15	179 427,48
Yhteensä	189 015,15	179 999,72

2.3 Palkkiotuotot ja -kulut

	2017	2016
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	836 525,62	756 054,06
Ottolainauksesta	69 910,59	75 350,07
Maksuliikenteestä	1 713 796,46	1 504 911,48
OmaisuuDENhoidosta	544 031,99	486 762,15
Välitetystä toiminnasta	1 716 327,46	1 358 715,87
Takausten myöntämisestä	72 578,13	67 592,05
Muut palkkiotuotot	99 565,94	103 515,44
Yhteensä	5 052 736,19	4 352 901,12
Palkkiokulut		
Maksetut toimitusmaksut	-99 003,29	-92 379,96
Muut	-700 060,48	-714 426,13
Yhteensä	-799 063,77	-806 806,09

2.4 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

	2017		
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)	Käyvän arvon muutokset(netto)	Yhteensä
Saamistodistuksista		-10 940,00	-10 940,00
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä		-10 940,00	-10 940,00
Tuloslaskelmaerä yhteensä		-10 940,00	-10 940,00

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

	2016		
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)	Käyvän arvon muutokset(netto)	Yhteensä
Saamistodistuksista		-1 317,50	-1 317,50
Osakkeista ja osuuksista	17 056,36	-47 675,04	-30 618,68
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	17 056,36	-48 992,54	-31 936,18
Tuloslaskelmaerä yhteensä	17 056,36	-48 992,54	-31 936,18

2.5 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

	2017			
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)	Arvonalentumiset	Siirrot käyvän arvon rahastosta	Yhteensä
Saamistodistuksista	-1 616,61		325 985,15	324 368,54
Osakkeista ja osuuksista	-150 683,87	-1 209,71	1 882 255,36	1 730 361,78
Yhteensä	-152 300,48	-1 209,71	2 208 240,51	2 054 730,32

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

	2016			
	Myyntivoitot ja -tappiot(netto)	Arvonalentumiset	Siirrot käyvän arvon rahastosta	Yhteensä
Saamistodistuksista	-10 399,20		-6 977,60	-17 376,80
Osakkeista ja osuuksista	-102 267,49		256 750,58	154 483,09
Yhteensä	-112 666,69		249 772,98	137 106,29

2.6 Suojauslaskennan nettotulos

	2017	2016
Suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutos (netto)	-1 412 467,95	1 131 699,71
Suojattavien kohteiden käyvän arvon muutos (netto)	1 398 936,91	-1 153 124,63
Yhteensä	-13 531,04	-21 424,92

2.7 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

	2017	2016
Vuokra- ja osinkotuotot	500 220,01	514 977,43
Vuokrakulut	-570,00	-590,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-121 625,42	-122 972,45
Arvonalentumistappiot	-117 000,00	
Muut kulut	-357 348,51	-335 926,62
Yhteensä	-96 323,92	55 488,36

2.8 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

	2017	2016
Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokratuotot omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta	6 664,74	6 592,00
Luovutusvoitot omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta		11 219,82
Muut tuotot	450 474,15	901 095,52
Yhteensä	457 138,89	918 907,34

	2017	2016
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrakulut	-295 486,76	-268 620,19
Kulut omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta	-420 266,82	-402 853,76
Vakuusrahastomaksut	-217 766,07	-213 089,14
Muut kulut	-931 501,31	-947 913,85
Yhteensä	-1 865 020,96	-1 832 476,94

2.9 Henkilöstökulut

	2017	2016
Palkat ja palkkiot	-3 440 983,29	-3 009 555,92
Henkilösivukulut	-741 606,61	-660 127,00
Eläkekulut	-646 642,70	-537 867,14
Muut henkilösivukulut	-94 963,91	-122 259,86
Yhteensä	-4 182 589,90	-3 669 682,92

2.10 Muut hallintokulut

	2017	2016
Muut henkilöstökulut	-433 906,95	-415 309,12
Toimistokulut	-774 458,05	-523 208,92
Atk-kulut	-1 844 625,52	-1 647 794,36
Yhteyskulut	-195 380,05	-186 173,96
Edustus- ja markkinointikulut	-648 596,20	-526 347,16
Yhteensä	-3 896 966,77	-3 298 833,52

2.11 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	2017	2016
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineelliset hyödykkeet	-259 576,65	-216 947,49
Aineettomat hyödykkeet	-122 762,76	-143 892,40
Aineettomat hyödykkeet	-136 813,89	-73 055,09
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset		
Aineelliset hyödykkeet	-463 000,00	
Yhteensä	-722 576,65	-216 947,49

2.12 Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	2017	2016
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1 052 808,87	-158 237,56
Sopimuskohtaiset arvon alentumistappiot	-1 071 230,65	-296 972,35
Ryhmäkohtaiset arvon alentumistappiot	-136 125,56	-53 415,42
Arvon alentumisten peruutukset ja palautukset (-)	154 547,34	192 150,21
Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista yhteensä	-1 052 808,87	-158 237,56
Muiden rahoitusvarojen arvon alentumiset	2017	2016
Omistusyhteisyritysten osakkeista ja -osuuksista	-97 000,00	
Arvon alentumiset	-97 000,00	
Arvon alentumistappiot muista rahoitusvaroista yhteensä	-97 000,00	
Arvon alentumistappiot rahoitusvaroista yhteensä	-1 149 808,87	-158 237,56
	2017	2016
Korkotuotot arvoltaan alentuneista luotoista ja muista saamisista	136 371,63	133 352,33

2.13 Tuotot liiketoiminta-alueittain ja markkina-alueittain

	2017	2016
Pankkitoiminnan tuotot	15 340 489,74	13 737 560,03

Tuottojen, liikevoiton, varojen ja velkojen jakautumista liiketoiminta-alueittain ei ole ilmoitettu, koska jaolla ei ole olennaista merkitystä.

Pankki harjoittaa liiketoimintaa vain Suomessa.

Tuotot on esitetty eliminoimattomina.

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

3.1 Annetut vakuudet

Omasta velasta annetut:

Tase-erä	Pantit	Kiinnitykset	Muut vakuudet	Yhteensä
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille			4 000 000,00	4 000 000,00
Omasta velasta annetut yhteensä			4 000 000,00	4 000 000,00

Muiden velasta annetut:

Pankki ei ole antanut muiden veloista vakuuksia.

3.2 Eläkevastuut

Henkilöstön eläketurva on järjestetty Työeläkeyhtiö Elon kautta eikä kattamatonta eläkevastuuta ole.

3.3 Leasing ja muut vuokravastuut

Ei-peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat

	2017	2016
Yhden vuoden kuluessa	247 735,64	194 066,27
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	496 978,02	456 996,48

Yli viiden vuoden kuluessa	501 813,78	731 913,78
----------------------------	------------	------------

3.4 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

	2017	2016
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset		
Takaukset	5 951 423,25	7 739 361,19
Muut asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	174 809,40	191 619,40
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	15 674 942,56	22 458 207,74
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	21 801 175,21	30 389 188,33

Pankki on antanut omavelkaisen takauksen Aktia Hypoteekkipankki Oyj:lle omasta ja muiden välityssopimuksessa mukana olevien säästöpankkien puolesta välitettyjen kiinnitysluottojen mahdollisten tappioiden korvaamisesta Aktia Hypoteekkipankki Oyj:lle.

Takausvastuun määrä on rajoitettu.

3.5 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	2017	2016
Pankki kuuluu Oy Samlink Ab:n arvonnisäverovelvollisuusryhmään.		
Arvonnisäveron ryhmärekisteröintiin liittyvä yhteisvastuumäärä	757 141,30	698 992,86

HENKILÖSTÖÄ, JOHTOA JA LÄHIPIIRIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

	Henkilömäärä tilikauden lopussa	Henkilömäärä tilikauden lopussa
4.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2017	2016
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	57	56
Määräaikainen henkilöstö	7	10
Yhteensä	64	66

4.2 Johdon palkat, palkkiot ja eläkesitoumukset

	2017	2016
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa, palkat ja palkkiot	496 721,40	430 927,03
Yhteensä	496 721,40	430 927,03

4.3 Johdolle myönnetty luotot ja takaukset

	2017		2016	
	Luotot	Takaukset	Luotot	Takaukset
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	776 832,00		1 046 311,46	10 000,00
Yhteensä	776 832,00		1 046 311,46	10 000,00
Lisäykset				
Vähennykset	269 479,46		135 493,93	

Lainaehdot

Luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

4.4 Lähipiiritiedot

Lähipiirin määrittely

Luottolaitoksen lähipiiri määritellään tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja varten standardin IAS 24 *Lähipiiriä* koskevat tiedot tilinpäätöksessä mukaisesti.

Saamiset, takaukset ja vakuudet lähipiiriiltä

Lähipiiriin kuulumisen peruste	2017			Takaukset/ vakuudet
	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Sijoitukset	Muut saamiset	
Sukulaisuus	6 866,00			
Määräysvalta	311 664,00			59 000,00
Yhteensä	318 530,00			59 000,00
Lähipiiriin kuulumisen peruste	2016			Takaukset/ vakuudet
	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Sijoitukset	Muut saamiset	
Määräysvalta	52 513,90	59 000,00		
Yhteensä	52 513,90	59 000,00		

Annettujen takausten ja asetettujen vakuuksien pääasiallinen sisältö:

Luotot ja takaukset on myönnetty ehdoin, joita sovelletaan vastaaviin asiakasluottoihin ja takauksiin.

*) Johdon luotot ja takaukset on esitetty liitetiedossa 4.3.

OMISTUKSET MUISSA YRITYKSISSÄ

5.1 Konsernitilinpäätöksen yhdistelemättä jätetyt pienet tytär- ja osakkuusyhtiöt

Tytäryhtiöt	Kirjanpitoarvot	Kpl
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt	1 785 351,16	1
Muut	37 023,85	1

5.2 Omistukset muissa yrityksissä

Yrityksen nimi ja kotipaikka	Omistusosuus, %	Oma pääoma**	Tilikauden tulos*
Sp-Henkivakuutus Oy, Espoo	4,38	38 294 413,12	3 629 545,75
Nooa Säästöpankki Oy	4,22	45 107 020,77	968 845,60
Sp-Rahastoyhtiö Oy, Helsinki	5,29	8 510 534,90	41 678,24
Säästöpankkien Holding Oy, Espoo	4,78	1 536 242,41	28 454,31
Oy Samlink Ab, Espoo	1,64	21 176 215,20	5 297 899,61
Sp-Koti Oy, Espoo	5,78	187 067,84	-159 739,03
Säästöpankkien Keskuspankki Oy, Espoo	6,24	47 820 077,39	1 142 136,50
Sp-Kiinnitysluottopankki	4,44	42 767 989,74	-2 153 759,10
Säästöpankkipalvelut	8,33		
Yhteensä		205 399 561,37	8 795 061,88

* Tilikauden 2016 oma pääoma ja voitto

***) Oma pääoma sisältää tilinpäätössiirtojen kertymän laskennallisella verovelalla vähennettynä. Yhdistelyperiaatteet on esitetty osana tilinpäätösperiaatteita.

MUUT LIITETIEDOT

6.1 Luottolaitoksen harjoittama notariaattitoiminta

Luottolaitoksen tarjoamat omaisuudenhoitopalvelut

Pankki tarjoaa sijoituspalvelulain 11§:n mukaista toimeksiantojen välittämistä ja toteuttamista, kaupankäyntiä omaan lukuun, omaisuudenhoitoa ja sijoitusneuvontaa ja rahoitusvälineiden säilytys- ja hoitopalvelua sekä tallelokeropalvelua ja niihin liittyviä palveluja.

Pankki tarjoaa omaisuudenhoitopalvelua

	2017	2016
	Pankin hallussa olevat asiakasvarat	Pankin hallussa olevat asiakasvarat
Täyden valtakirjan mukainen omaisuudenhoito	12 307 904,30	15 452 562,00
Yhteensä	12 307 904,30	15 452 562,00

6.2 Tilintarkastajan palkkiot

	2017	2016
Tilintarkastajan palkkiot toimeksiantoryhmittäin:		
Tilintarkastus	12 472,55	9 964,64
Tilintarkastuslain 1§:n 1 mom. 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot		20 487,63
Muut palvelut	6 916,55	5 844,00
Yhteensä	19 389,10	36 296,27

6.3 Pitkäaikaissäästäminen

	2017		2016	
	Eur	Lkm	Eur	Lkm
Säästövarat yhteensä	110 721,05	40	98 465,83	39
Talletukset yhteensä	72 047,14	40	69 647,07	39
PS-tilit	72 047,14	40	69 647,07	39
Asiakasvarat yhteensä	38 673,91		28 818,76	
Osakkeet	883,38		3 671,75	
Rahastot	37 790,53		25 147,01	

6.4 Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Pankin hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat pankin taloudelliseen asemaan tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

IFRS 9 standardin käyttöönotto

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardi tuli voimaan 1.1.2018 korvaten kokonaisuudessaan IAS 39 standardin. Voimaantulon seurauksena tilinpäätöksen laadintaperiaatteet muuttuivat vuoden 2018 aloittavien saldojen osalta, vaikuttaen samalla myös aiemmillä tilikausilla tilinpäätökseen kirjattuihin rahoitusinstrumentteihin. Ryhmässä ei ole sovellettu IFRS 9 standardia ennenaikaisesti.

Pankissa päätettiin, että IFRS 9 siirtymäsäännöksen salliman periaatteen mukaisesti vertailutietoja ei oikaista takautuvasti. Kaikki tilinpäätösperiaatteen muutoksesta johtuvat kirjaukset rahoitusvaroihin tai -velkoihin kirjattiin edellisten tilikausien voittovarojen kautta siirtymähetkeltä, niin, että siirtymähetkellä ei muutoksista synny tulosvaikutusta.

Merkittävimmät vaikutukset kirjausperiaatteissa liittyvät luokittelun muutoksiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan IFRS 9 standardin säännösten mukaisesti.

Suojauslaskennan osalta on valittu siirtymäsäännösten mukaisesti sovellettavan IFRS 9:n vaatimuksia suojauslaskennassa vain yleisen suojauslaskennan osalta, portfoliosuojauksen osalta jatketaan nykyistä, IAS 39:n mukaista soveltamista.

IFRS 9:n käyttöönotto vaikutti merkittävästi pankin tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelun ja arvostamisen sekä rahoitusvarojen arvonalentumisen osalta. IFRS 9:llä on lisäksi vaikutuksia muihin standardeihin, joissa käsitellään rahoitusinstrumentteja, näistä merkittävimpänä IFRS 7: Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot. IFRS 7:n mukaisten liitetietojen vertailulukuja ei päivitetä IFRS 9:n käyttöönoton seurauksena, standardin siirtymäsäännösten mukaisesti ja liitetiedot eivät näin ollen ole täysin vertailukelpoisia edellisen vuoden vastaavien tietojen kanssa 2018 tilinpäätöksessä. IFRS 9:n käyttöönoton vaikutukset kirjataan suoraan edellisten tilikausien voittovaroihin siirtymävaiheen 1.1.2018 avavaan taseeseen.

Merkittävimmät IFRS 9 vaikutukset Pankin vakavaraisuustunnuslukuihin ja omiin varoihin tulevat 1.1.2018 IFRS 9 siirtymäsäännösten mukaisista kirjauksista edellisten tilikausien voittovaroihin sekä taseen kirjausperiaatteiden muutoksista. Omaan varoihin vaikuttaa ensisijaisesti jatkossa tuloslaskelman kautta kirjattavat muutokset odotettavissa olevien luottotappioiden osalta sekä riskipainotettuihin eriin tasearvojen muutokset kirjanpitoarvojen muuttumisen kautta.

Muutokset luokitteluun ja arvostamiseen liittyen

Päätettäessä rahoitusvaran luokittelusta ja arvostamisesta, IFRS 9:n mukaisesti kaikki rahoitusvarat, pois lukien oman pääoman ehtoiset instrumentit ja johdannaiset, arvioidaan sekä Pankilla käytössä olevia liiketoimintamalleja rahoitusvarojen hallinnointiin, että instrumentin sopimukseen perustuvien kassavirtojen luonnetta.

Rahoitusvarojen luokitteluun liittyen IAS 39:n mukaiset luokat, (käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat, myytävissä olevat, eräpäivään asti pidettävät sekä lainat ja muut saamiset) on korvattu IFRS 9:n mukaisilla luokilla:

- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (käyvän arvon rahasto)
- Jaksotettu hankintameno
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Rahoitusvelkojen luokitteluun ei IFRS 9:n myötä tule merkittävää muutosta, jolla olisi vaikutusta Säästöpankkiryhmään.

Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen IAS 39:n ja IFRS 9:n mukaisesti 1.1.2018 tilanteesta:

Tuhatta euroa	Luokittelu IAS 39	Luokittelu IFRS 9	Kirjanpitoarvo IAS 39 31.12.2017	Kirjanpitoarvo IFRS 9 1.1.2018
Käteiset varat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	644	644
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	37 786	37 786
Lainat ja saamiset yleisöltä	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	398 901	398 435
Johdannaisinstrumentit	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	7 534	7 534
Sijoitukset				
	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	21 177	21 177
	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	26 869	26 869

Rahoitusvelkojen luokitteluun ja arvostamiseen ei IFRS 9 standardin käyttöönoton myötä tullut muutoksia.

Rahoitusvarojen siltalaskelma IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä kirjanpitoarvoin esitettynä:

Rahoitusvarat (tuhatta euroa)	IAS 39 Kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleenluokittelu	Uudelleenarvostus	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Jaksotettu hankintameno				
Käteiset varat				
Tase 31.12.2017	644			
Tase 1.1.2018				644
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta				
Tase 31.12.2017	37 786			
Tase 1.1.2018				37 786
Lainat ja saamiset yleisöltä				
Tase 31.12.2017	398 901			
Uudelleenarvostus			-466	
Tase 1.1.2018			-466	398 435
Jaksotettu hankintameno yhteensä	437 331		-466	436 864
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017	48 046			
Luokittelu - Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (oman pääoman ehtoiset)		-11 103		
Luokittelu - Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (vieraan pääoman ehtoiset)		-15 766		
Luokittelu - Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-21 177		
Tase 1.1.2018				-
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (vieraan pääoman ehtoiset)				
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		15 766		15 766
Tase 1.1.2018		15 766		15 766
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (oman pääoman ehtoiset)				
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		11 103		11 103
Tase 1.1.2018		11 103		11 103
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta yhteensä		26 869		26 869

Rahoitusvarat (tuhatta euroa)	IAS 39 Kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleenluokittelu	Uudelleenarvostus	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaisinstrumentit	7 534			7 534
Sijoitukset				
Tase 31.12.2017	7 534			7 534
Luokittelu - myytävissä olevista rahoitusvaroista		21 177		21 177
Tase 1.1.2018	7 534	21 177		28 711
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	7 534	21 177		28 711

IFRS 9 voimaantulon myötä IFRS 9:n mukaisia luokitteluvaatimuksia on sovellettu seuraavasti niiden rahoitusvarojen osalta, joiden luokittelu on muuttunut IFRS 9:n soveltamisen seurauksena:

- Velkainstrumentit, jotka aiemmin luokiteltu myytävissä oleviksi, mutta joiden osalta rahavirtakriteereiden ei voi katsoa täyttyvän
 - Pankilla oli luokittelua tehtäessä velkainstrumentteja, joiden osalta rahavirtakriteerit eivät täytyneet niin, että sijoitukset olisi voitu luokitella käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi. Nämä velkainstrumentit on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi.
- Rahastosijoitukset
 - Pankissa rahastosijoitukset on luokiteltu IAS 39:n mukaisesti myytävissä olevaksi. Rahastosijoitukset luetaan IAS 32:n mukaisesti vieraan pääoman ehtoiseksi sijoituksiksi, niin, että rahavirtakriteereiden ei voida katsoa täyttyvän näiden rahastosijoitusten osalta. Tämän seurauksena nämä sijoitukset luokitellaan IFRS 9:n mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi.
- Oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi
 - Pankissa on päästetty arvostaa strategisesti tärkeät osakkeet alkuperäisen kirjaimisen yhteydessä peruuttamattomasti käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta niin, ettei näistä osakkeista luovuttaessa laajaan tuloslaskelmaan kirjattuja käyvän arvon muutoksia kirjata missään vaiheessa tulosvaikutteisesti. IAS 39:n mukaisesti nämä osakkeet on luokiteltu myytävissä oleviksi.

Pankissa ei ole merkittäviä eriä, jotka olisi IFRS 9:n siirtymän yhteydessä uudelleenluokiteltu jaksotettuun hankintamenuun arvostettavaksi tai IAS 39:n mukaisia eriä, jotka on siirretty pois luokasta jaksotettu hankintamenu.

Muutokset arvonalentumisten laskemisessa

IFRS 9:n standardi tuo mukanaan uuden odotettavissa olevien luottotappioiden mallin arvonalentumisten laskemiseen korvaten samalla IAS 39:ssä käytetyn mahdollisen arvonalentumisen periaatteen. Odotettavissa olevan luottotappion määrä lasketaan arvioimalla rahoitusvaraan liittyvää luottoriskiä ja erityisesti sitä, onko rahoitusvaran luottoriski kasvanut merkittävästi alku-peräisen kirjaamisen jälkeen.

Odotettavissa oleva luottotappio (ECL) kirjataan vieraan pääoman ehtoïsille instrumenteille, jotka on luokiteltu jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (FVOCI), sisältäen myös lainasitoumukset, takuusopimukset sekä myyntisaamiset.

Oman pääoman täsmäytys IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä

IFRS 9:n siirtymävaiheessa tapahtuneet muutokset kirjataan IFRS 9-standardin sallimien siirtymäsäännösten puitteissa edellisten tilikausien voittovaroihin tai muihin rahastoihin. Merkittävimmät IFRS 9 siirtymävaiheen omaan pääoman tehtävät kirjaukset esitetään alla olevassa taulukossa sisältäen täsmäytyksen rahoitusvarojen arvonalentumiskirjauksista IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä.

Tuhatta euroa	31.12.2017	Muutos	1.1.2018
Käyvän arvon rahasto	782		
<i>Uudelleenarvostus</i>			
Odottavissa olevat luottotappiot		33	
Yhteensä			33
<i>Uudelleenluokittelu</i>			
Käyvän arvon rahaston siirto		-580	
Yhteensä			-580
Laskennallisen veron muutos		109	
Käyvän arvon rahasto yhteensä	782	-437	344
Edellisten tilikausien voitto (-tappio)	21 020		
<i>Uudelleenarvostus</i>			
Arvonalentumisten purku 31.12.2017		1 238	
Odottavissa olevat luottotappiot		-1 784	
Yhteensä			-546
<i>Uudelleenluokittelu</i>			
Käyvän arvon rahaston siirto		580	
Yhteensä			580
Laskennallisen veron muutos		-7	
Edellisten tilikausien voitto (-tappio)	21 020	27	21 048
Oma pääoma yhteensä *	34 031	-410	33 621

* Oma pääoma per 1.1.2018 sisältäen myös oman pääoman muut erät. Laskelmassa on kuvattu IFRS 9 -siirtymän vaikutus käyvän arvon rahastoon ja edellisten tilikausien voittoon (-tappioon).

Luettelo tilikauden aikana käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Kirjanpitokirjat	Säilytystapa
Pääkirja/päiväkirja	Elektroninen arkisto
Tasekirja	Sidottu kirja
Tositteet	Paperituloste

Reskontrat

Asiakasreskontrat (koneelliset)	Elektroninen arkisto
Salkkukirjanpito	Elektroninen arkisto
Ostoreskontra	Paperitosite
Ostoreskontra (eOffice)	Elektroninen arkisto
Kassapäiväkirja	Atk-tuloste
Kassaraportit	Atk-tuloste
Palkkakirjanpito	Elektroninen arkisto
Käyttöomaisuusreskontra	Elektroninen arkisto
Johdannaisten reskontra	Excel-tiedosto

Käsin ylläpidettävät reskontrat

Vuokrasaamiset

Tositelajit

10	Maksuliiketilin tiliotteen tapahtumat
20	Ostolaskut
21	Toimitusjohtajan kulut
22	Henkilökunnan kulut
23	Ulkomaiset laskut
25	Ostolaskujen suoritukset
30	Ostolaskut, eOffice -pankit, ei-pankissa kiertävät laskut
51	Salkkukirjanpito
56	Konekieliset viennit muista reskontrista, QS-kassalla kirjattavat tapahtumat
58	Konekieliset kustannuspaikkojen väliset siirrot
60	Sisäisen laskennan tositteet
61	Konekielinen sisäisen laskennan tietojen välitys
63	Voitonjako
70	Muistiotositteet
71	Pääkirjakirjaukset
75	Palkkaviennit, maksetut palkat
80	Jaksotustositteet, purettavat viennit
82	Konekieliset laskennalliset erät
83	Konekieliset laskennalliset erät, palkat, lomapalkat
84	Konekieliset laskennalliset erät, palkat, sivukulut pl. sosiaaliturvamaksut
85	Poistot
88	Jaksotustositteet pysyvät viennit
99	Tuloksen kirjaus
100	Liitetietotosite

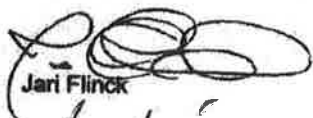
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Hyvinkäällä 5. päivänä helmikuuta 2018

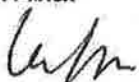
Lemmin Säästöpankin hallitus

Timo Virtanen

Jari Flinck

Leena Rautanen-Saari

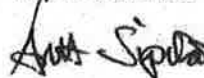
Juri Mattila

Jyrki Aho

Sirpa Pietikäinen

Antti Sipilä

Lauri Kalpala
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Hyvinkäällä 8. päivänä helmikuuta 2018

Otto Joki
tilintarkastaja, KHT
Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö